JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1859. Zaturdag, 17 December, N°. 101.

[illegible]. Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij LE ROY & Co., te **Passaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE, te **Tagal** bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT, te **Soerakarta** bij VELTMAN & Co., te **Madioen** bij G. A. HOGENRAAD, te **Padang** bij H. R. VAN WIJK, Rzn., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*................ „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

Civiel Departement.

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS IN DE RESIDENTIE MADURA.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, het lid P. C. Hoolboom, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, F. Bovens, eerste luitenant der kavallerie en instructeur van het corps barissan in de afdeeling Madura.

Tot notaris te Padang, de candidaat notaris H. Calicher.

BIJ DE BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Bevorderd:

Tot opzigter der eerste klasse, de opzigter der tweede klasse W. P. Brandes, thans tweede tekeenaar bij het eerste bureau van de directie der burgerlijke openbare werken; met bepaling dat hij in zijnen nieuwen rang dienst zal doen als eerste teekenaar bij voormeld bureau en als zoodanig gevestigd blijft te Batavia.

Tot opzigter der tweede klasse, de opzigter der derde klasse P. H. Orth, met bepaling dat hij gevestigd blijft ter hoofdplaats Cheribon.

Overgeplaatst:

Van Neira (Banda), naar de hoofdplaats Soerabaija, de opzigter der tweede klasse J. A. Hahné.

Gesteld:

Ter beschikking van den directeur der kultures, de ambtenaar der eerste klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie mr. J. H. van Lennep, thans werkzaam gesteld bij den officier van justitie te Batavia.

Erkend:

Dat door den Consul-Generaal van Frankrijk in Nederlandsch-Indie.

Is Benoemd:

Tot zijnen consulairen agent te Cheribon, de heer L. A. Saportas.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der Infanterie jhr. J. S. van de Poll.

Geplaatst:

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Bij het garnizoen te Tandjong (Lampongsche Districten), de officier van gezondheid der derde klasse J. H. Bruijnis, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

BEKENDMAKING.

De Raad van directeuren brengt, ten vervolge op zijne bekendmaking van den 20sten October jl., opgenomen in no. 85 en volgende van de Javasche courant, ter kennis van belanghebbenden, dat het daarbij bedoelde examen eenen aanvang zal nemen op Maandag den 19den dezer, des voormiddags te 8 ½ uren.

De ambtenaren, wier aanvrage om toelating tot voormeld examen niet is afgewezen, worden uitgenoodigd zich vóór den bepaalden tijd ter aangewezene plaats te vervoegen.

De Raad van Directeuren,
G. H. UHLENBECK, *president.*
Ter ordonnancie van denzelve,
LUTJENS, *tijdl. sekretaris.*

BATAVIA,
den 15*den Dec.* 1859.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van December.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat, de tweede mail-stoomer in December den 25sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag den 24sten December aanstaande :

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Rioaw.

Verkoop van zwarte en witte Peper te Benkoelen.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt aan belanghebbenden bekend, dat in de loopende maand December op den tweeden of derden dag na aankomst van het stoompakketschip van Batavia te Benkoelen, aldaar voor 's lands rekening in openbare veiling zullen worden gebragt:

86[illegible] pikols zwarte en
43[illegible] idem witte peper, of zoo veel meer als op den dag van verkoop zal blijken in 's lands voorraad te Benkoelen aanwezig te zijn.

De chef van het wapen der artillerie maakt bekend, dat tegen de helft van het volgende jaar 1860, van wege het gouvernement publiek tot verkoop zullen worden aangeboden, te:

Soerabaija p. m. 100,000 kilos
Samarang „ „ 1,000 „ en te
Batavia „ „ [illegible]000 „ brons, in den vorm van onbruikbaar geschut.

Het geschutbrons is eene vereeniging van rood koper met hoogstens 15 percent tin.

Bij den administrateur der tinmijnen te Jeboes (eiland Banka) benoodigd zijnde een klerk op eene bezoldiging van *f* 75 's maands, zoo worden degenen, die naar die betrekking wenschen te dingen en daarvoor de noodige geschiktheid bezitten, uitgenoodigd zich met franco brieven te wenden tot den Directeur van Financien, zulks onder overlegging van getuigschriften, zoomede van diensstaten, ingeval zij zich in 's lands dienst bevinden of hebben bevonden, terwijl zij tevens zullen moeten opgeven, of zij al dan niet gehuwd zijn, en kinderen hebben.

De assistent-resident van het Westerkwartier der ommelanden van Batavia, daartoe door den resident van Batavia gemagtigd, maakt bij deze bekend, dat op Dinsdag den 27sten December a. s. des voormiddags te tien uren, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), ten zijnen kantore, bij den afslag zal worden heruitbesteed de levering van voeding en de verstrekking van sirigeld voor de gevangenen, dwangarbeiders en het wachtvolk bij de gevangenis te Tangerang benevens de levering van lampolie voor de verlichting der gevangenis en het wachthuis der politiedienaren aldaar, gedurende het jaar 1860.

De voorwaarden der te houdene uitbesteding liggen dagelijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, ten zijnen kantore ter lezing.

Gadinghebbenden worden uitgenoodigd, om tijdig behoorlijk verzegelde inschrijvingbilletten in te zenden en bij de uitbesteding tegenwoordig te zijn, of gemagtigden te zenden.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 19 December, voor het commissiehuis van Cassalette & Co.

Op Maandag en Dingsdag, den 19 en 20 December, wegens vertrek, ten huize van den heer John Pryce, oostzijde Koningsplein.

Op Dingsdag, den 20 December, voor de pakhuizen van de heeren Tolson, Hunt & Co., door John Pryce & Co.

Op Woensdag, den 21 December, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer Oelrichs op het Molenvliet, nabij djambatan Boesoek, door van Slooten, Morgan & Co.

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Op Donderdag, den 22 December, voor de toko van J. Brown.

Voor het commissiehuis van Aheelen, Dennison & Co.

en

Op het Heemradenplein, door Cassalette & Co.

Op Vrijdag, den 23 December, voor het commissiehuis van den [illegible] weg [illegible], door van Slooten, Morgan & Co.

en

Voor het commissiehuis van Gebr. Reselje & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant, van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels;

Door het collegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den chinees Na Sioe, Jap Oe en den Arabier Sech Joesoep bin Saät Baharmoes.

Door de Gecommitteerden in Onchristen Sterfboedels in de Residentie Bantam, van wijlen den chinees Kouw Loktjee.

Door de Weeskamer te Soerabaija, van wijlen Johannes Theodorus Willems.

Door de Agenten der Soerabaijasche Weeskamer te Probolingo, van wijlen Carel Balthasar Adrianus Koopman.

Door de Weeskamer te Soerabaija, van wijlen Jacobus Johannes Weijdemuller, in leven apothekers-knecht alhier.

Door den Executeur Testamentair te Batavia, van wijlen den inlander Abdul Badjier.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 10 tot en met den 17 December 1859.

MARINE HOTEL. van Kappen en Echtgenoot, van Adelaide. — W. Groeneveld, van Idem. — J. Kloppenburg van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Alfred Hood, van Adelaide. — William Knigt, van Idem. — Jacob J. Klein, van Singapore. — W. Vliedorp, van Nederland. — N. Rademaker, van Amsterdam — Dittloff Tjassens, van de Reede. — J. Metz, van Onrust. — Hoffland, van Cheribon. — Radhen Linga dhi Bidja en Echtgenoot, van Idem. — S. Khan Gway, van Idem.

HOTEL DES INDES. H. D. Guijot, van Onrust. — E. P. Vis, van Nederland. — K. M. Haagmans, van Idem. — D. G. Poirrie, van Bourbon. — L. A. H. Ros, van Idem. — H. L. Heptum met Lady, van Hongkong. — D. Westerveldt, van Idem. — C. C. Olive, van Krawang. — P. L. Ketjen, van de Reede. — P. Spinelle, van Soerabaija. — H. M. Del Cotombo, van Idem. — D. de Witt, van de Reede. — J. W. Boers, van Ommelanden. — G. A. Nije, van Borneo. — O. Isnard, van Singapore. — L. Neijts, van Idem. — D. L. Parker, van de Reede. — J. Heijting en Echtgenoot, uit de Binnenlanden. — W. Forbes de Demmernig, van de Reede

HOTEL WILLEM II. P. G. A. Anemaet en Familie, van Weltevreden. — F. J. van Straleudorff, van Tjeringin. — Busselaar, van Samarang. — Bruins, van Idem — Rempees, van Idem. — Gabry, van Singkawang. — du Vignau, van Bagelen. — Theng Djiseng, van Buitenzorg.

JAVA HOTEL. L. Schweitzer, van Hongkong. — W. Brummer, van Onrust. — C. Maarschalk, van Soerabaija. — H. Grivel, van Amsterdam. — J. Lachmund en Echtgenoot, van Sunderland. — W. J. Goers, Uit het Hospitaal. — H. H. Boujer, van de Reede. — H. Kuhlken, van de Reede. — J. Wamsteker, van Buitenzorg. — K. van Leschen, van de Reede. — A. F. Brorsen, van China. — J. Black, van Liverpool. — Mevrouw J. G. Keiser en 2 Dochters, van Samarang. — M. F. Schaap, van Pekalongan. — G. Nordenholz, van Adelaide. — van Merkesteijn en Familie van Samarang. — W. A. J. Kuller, van Idem — M. van Andringa, van Idem. — W. D. Sandeberg en Echtgenoot, van Melbourne.

Vertrekkende Personen.

Majoor P. G. A. Anemaet en familie. — J. S. Coevorden en familie. — Jhr. P. van Druijvesteijn. — E. H. Bletterman en familie. — J. A. Stok en familie. — Adolf Niemann. — A. van Ooijen. — A. D. Joubert. — Luitenant-Kolonel G. F. Nants. — J. J. Mijnssen.

Advertentiën.

Gehuwd:

G. R. A. BURLAGE
en
H. S. BURLAGE.

POEGOE (SAMARANG), 7 *December* 1859. (3946)

Getrouwd:

A. J. H. VAN KAPPEN
en
C. DARLANG.

SALATIGA, 8 *December* 1859.
Algemeene kennisgave (3945)

Getrouwd:

J. J. MEDER
met
G. A. P. KAMPHUIS.

BATAVIA, 8 December 1859. (3884)

Bevallen van eene DOCHTER, *A. T. E. Blokzeijl, Schagen van Leeuwen.*

BANJOEWANGIE, 22 November 1859.
Eenige kennisgave. (3886)

Overleden ons jongste kindje, *Henriette Catherina Cornelia*, oud 16 maanden.

A. G. VAN VELTHUIJSEN.
M. VAN VELTHUIJSEN, SHIELDS.

SAMARANG, 2 *December* 1859. (3885)

Op heden morgen ten 2 ure, overleed mijne hartelijke geliefde Echtgenoote [illegible] geboren *Landberg*, in den ouderdom van nog geen 24 jaren.

J. P. LOURAN.

BATAVIA, 17 *December* 1859. (3948)

VENDUTIE

op Maandag, den 19 December 1859,
voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & C°.,

VAN

GLASWERK,

als:

Vingerglazen, fijne Wijn-, Madera- en Likeurglazen, eenige kisten Stopflesschen, Lampglazen en

BALLONS,

1 kist Olie- en Azijnstellen, Zuurstellen, etc.

Diverse dranken als:

fijne witte Wijnen, zoete Wijnen, Kirschwasser
en

ABSINTHE,

100 kisten à 1 doz. Cognac.
15 „ „ 1 „ Jamaica Rum.
2 „ echte *v. d. Veens* Elixer.

BILLARD QUEUES en BILLARDLAMPEN,

1 kist 3 Kegelspellen
en

50 vaatjes Spijkers, van alle dimensiën, groene Verf, Copal Vernis in kruiken en kelderflesschen, blank Rijtuiglak, zwarte Vuurlak, Slijpsteenen, van verschillende grootte, enz.

1 kist 100 pd. fijne Borduurwol,
en ten slotte

400 blik Hollandsche Provisien.

(3916)

OP DE VENDUTIE

van Maandag den 19 December
zal nog worden verkocht:

5 kisten fraai behangsel Papier
met daarbij behoorende randen,
2 kisten fijne Gendies,
1 stuk fluweel meubelbekleedsel.

(3971) CASSALETTE & Co.

Op de vendutie

van 19 December 1859, ten huize van den Heer

JOHN PRIJCE,

zal worden verkocht:

Een schoon gebouwde

BRUINE HENGST

van Engelsch Ras, hoog 4 vt. $10^1/_2$ dm. R., gedresseerd voor Rij- en Bendij-Paard, ook geschikt voor een ligte Coupé.

(3915) JOHN PRIJCE & Co.

VENDUTIE

op Maandag en Dingsdag, den 19den en 20sten December 1859,

ten huize van den Heer

JOHN PRYCE,

OOSTZIJDE, KONINGSPLEIN,

wegens vertrek, van een

BIJZONDER FRAAIJEN INBOEDEL,

bestaande uit:

Een massief Mahoniehouten Ameublement, bekleed met groen en zwart gestreept fluweel;

Een dito voor **Boudoir;** bestaande uit eene Bank en 4 fanteuils, bekleed met blaauw en geel gebloemd Satijn; Mahoniehouten-, Spiegel- en andere **Kasten;** IJzeren **Ledikanten, Tafels** met Marmeren bladen, een **Bagatelle-tafel, Schilderijen, Spiegels, Hang-, Kroon-** en **Tafel-lampen, Zilverwerk,** fraai **Pleetwerk,** waaronder **Schoteldekkers** van het beste Electroplet; **Porcelein-** en **Cristal-werk,** enz., enz.

EENE PRACHTIGE MECANIQUE

PIANO,

van DEBAIN te Parijs.

verder RIJTUIGEN, als:

Een Engelsche **Vis-à-Vis** voor groote en kleine paarden;
Een Europesche **Coupé,**
Een Europesche **Reiswagen,**
Een **Mylord,**
Een ligte **Handwagen** op hooge wielen voor 1 en 2 paarden,

Een goede **Kar,** met Engelsche wielen, veeren enz.

voorts voor goed gegarandeerde

PAARDEN, als:

1 span bruine **Sidney-paarden,** van 56 duim,
1 " **Preanger-paarden** van 56 dm. (1 **Schimmel** en 1 **Vos**)
1 span **Preanger-Merries** (**Schimmels**) van 53 duim.
1 span bruine **Macassaren,**
1 Isabel Rijpaard (**Macassaar**) van 51 duim,
1 Schimmel Rijpaard (**Macassaar**)
1 bruin Macassaar **Wagen-paard** van 4 voet
1 kinder **Rijpaard** met **zadel** en **tuig.**

en

Het welbekende **Race-paard**

RACHEL,

Wagentuigen, Dames- en Heeren Zadels, Kadogans, een Grassnij-machine, een Molen voor paardenvoerder.

Fraaije **Geweeren, Buksen, Revolverbuks, Revolver-Pistolen** en divers

SCHIETGEREEDSCHAP.

EEN DECIMAAL WEEGSCHAAL, TIMMERMANSGEREEDSCHAP, KEUKENGEREEDSCHAP, TAMPAIJANGS, etc., etc.,

zoomede:

2 melkgevende **KOEIJEN** met **KALVEREN,** waarvan eene bezet; eene jonge **KOE** van 2 jaar.

Regeling der Vendutie:

Maandag, Rijtuigen, Paarden, Koeijen,

MEUBELEN

in de bijgebouwen en **GOEDEREN** buitenshuis.

Dingsdag. Alle Goederen binnenshuis.

Op Zondag te voren te bezigtigen.

(3953) JOHN PRYCE EN Co.

Vendutie

op Dingsdag den 20 December 1859, voor een Pakhuis van de Heeren

TOLSON, HUNT & Co.,

gelegen te **Kampong Malakka,** achter de Pakhuizen van de Heeren **J. CEZARD & Co.,**

door

JOHN PRYCE & Co.,

à 4 pCt. Vendu-Salaris:

van een groote partij

AARDEWERK

EN

WIT CAREN,

alles min of meer beschadigd.

En ten 10 ure:

van den reeds geannonceerden

KOPEREN

ARAKDISTILLEERTOESTEL.

(3940)

VENDUTIE

Woensdag 21 December 1859,

à 4 pCt. Vendusalaris, voor het commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

VAN DIVERSE LIJNWADEN

ca. 150 Balen gave Hollandsche

GOENIEZAKKEN,

een groote partij

AARDEWERK,

en tot sluiting van rekening van heeren en dames

NECESSAIRES,

VOORTS NOG

7 OPSTALLEN

van steen met pannen gedekt, staande op **Tanah-Abang** en van een erf bebeuwd met 51 steenen huizen met pannen gedekt, buurt of wijk **Klenteng** ook genaamd **Torrong** bijde verponding geregistreerd onder No. 1971.

Inmiddels uit de hand Te Koop.

(3908

VENDUTIE

Woensdag 21 December 1859,

wegens vertrek;

voor het woonhuis van den Heer

OELRICH,

op Molenvliet nabij Djambattan Boezoek,

DOOR

van SLOOTEN, MORGAN & Co

van eenen netten inboedel

bestaande uit: Mahonij en andere houten MEUBELEN,

SPIEGELS EN SCHILDERIJEN,

Hang- en Tafel-Lampen, Kasten, Stoelen, Canapés, Tafels, Ledikanten, Porcelein-, Glas- en Aardewerk,

voorts nog

RIJTUIGEN, BENDIES,

goed gedresseerde **Wagen-** en **Bendie-Paarden Tuigen,** etc. (3917)

Vendutie

op Donderdag den 22 December, voor de Toko van

J. BROWN,

van:

Spiegels, Schilderijen,

EET- EN THEESERVIEZEN, WASCHSTELLEN,

Olie- en Azijn-zetjes, IJzer-vertinde Keukengereedschappen, Visch- en Hamketels, IJzerwerk,

ENG. BIER IN FLESSCHEN, ROODE WIJN,

Gedroogde Vruchten voor Taarten, Bonbons, Provisien in blik,

BENGAALSCHE ZEEP, GEEL-OKER,

DRAAI-ORGELS,

eene groote ijzeren

BRANDWAARBORGKAST,

met geheime sloten,

zeer massieve DEUREN en VENSTERS, met jalousiën en hengsels compleet,

WAGEN, PAARDEN,

etc., etc., etc, (3931)

OP DE VENDUTIE

van

J. BROWN,

zal mede worden verkocht:

40 picols geraffineerde Salt Petre.
30 dozijn Pure cold drawn Castor-oly.

(3947)

Hout-Vendutie

op Donderdag 22 December 1859, op het **Heemradenplein,**

door

CASSALETTE & Co.

van:

Balken, Dolken, Kromhouten, Ribben, Planken en Chinesche Doodkistplanken. (3972)

VENDUTIE

op Donderdag den 22 December 1859,

voor het Commissiehuis van

ABEELEN, DENNISON & Co.,

tegen 2 pCt Vendusalaris,

van eene partij

JAVA KOFFIJ EN SUIKER,

min of meer beschadigd.

Als mede:

DVK NHM W 157 Balen Java Koffij afkomstig van het in Avarij binnen geloopen schip *Java* kapitein *S. van Da*.. (3965)

VENDUTIE

Vrijdag 23 December 1859,

Voor het woonhuis van den Heer KALL, op Passar-baroe weg naar Meesteng, door

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

VAN DIVERSE MEUBELEN

bestaande uit:

Stoelen, Tafels, Canapés, Ledikanten, Kasten, Hang- en Tafellampen, Spiegels, Schilderijen, Porcelein, Glas- en Aardewerk.

voorts nog:

Rijtuigen, Paarden, Tuigen, etc.

VENDUTIE

van onderstaande Goederen,

den 27 en 28 December e. k.,

aan de Pakhuizen van de ondergeteekenden.

5 geslagen IJzeren

Stoomfiltreerbakken,

met dubbele Zakken en Metaalbottels compleet, zeer geschikt voor het zuiveren van rietsapschuim, hoog 6 voet 6 duim, breed 3 voet 6 duim, diep 2 voet 8 duim.

852 stuks gegotene

IJZEREN GOOTEN,

lang 6 voet, breed 6 duim, diep 4 en halve duim.

2 gegotene IJzeren Suikerpannen.

1 nieuw en compleet stel Blaas-Instrumenten, voor **hoornmuziek.**

Engelsche

REISWAGENS,

rond, vierkant staaf en Bladijzer,

Kopergaas en Perforated koper voor centrifuges.

KOPEREN KRANEN } voor Stoom.
Geslagen IJZEREN PIJPEN }

Djatie Houtwerken,

IJzeren Schroefbouten,

van verschillende dimensiën.

LINNEN ZAKKEN en diverse andere

GOEDEREN.

PASOEROEWAN, 10 December 1859.

(3951) W. MAJOR & Co.

VENDUTIE

Op Vrijdag den 23sten December 1859,
voor het Commissiehuis van
Gebrs., ROSELJE & Co.,
VAN
AARDE- & GLASWERK,
Ballantaarns, Schilderijen, Kantoorlampjes, 3 kn. 1ste kwaliteit **Lavender**, diverse **Lijnwaden**, Handschoenen, Gordijngoed,
voorts:
100 vaatjes pas aangebragte
BOTER
60 kistjes puike **Champagne**, welke bij kleine avelingen zullen worden opgeveild. (3909

VENDUTIE

Woensdag, den 28sten December 1859,
voor het woonhuis van den WelEdelen Heer
M. S. TAYLOR, te *Tana-Abang*,
wegens vertrek; van
DIVERSE ENGELSCHE RIJTUIGEN
waaronder
een Clarence **Toerwagen** (vis à vis).
Eene bijkans Nieuwe Brougham **Coupé**.
Eene ligte **Reiswagen**.
Een **Parambulator**.
KINDER WAGEN
en verschillende andere **Rijtuigen**.
DIVERSE MACASSAARSCHE
en andere
WAGENPAARDEN.
Een bijzonder goed gedresseerd span fraaije
Sydney paarden.
voorts:
...nigen, Dames- en heeren Race- en kinder-Zadels, ...al gereedschap, fraaije Bloemen in potten, een ...ar, Schommel, twee steenen Leeuwen, een partij Vanille stekken, een Marmer badkuip, Martevanen,
EENE KLEINE BRANDSPUIT
voorts:
KOEBEESTEN,
waaronder Melkgevende, eene fraaije **stier** van Bengaalsch ras, partij **Vloersteenen**, Verf, Cement, Hout, enz., enz.
GEWEREN, PISTOLEN,
REVOLVER PISTOLEN uit de fabrieken van Engeland, Verders alles **Buiten** als **Beneden** 's huis.
Dingsdag den 27 December, van des morgens tot des namiddags een ure te bezigtigen.
N.B. Geen bijgebragt goed kan aangenomen worden.
(3965) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Donderdag, den 29sten December 1859,
voor het woonhuis van den WelEdelen Heer
M. S. TAYLOR,
te Tana-Abang, wegens vertrek,
van een fraaijen en zeer net onderhouden
INBOEDEL,
bestaande uit grootendeels
EUROPESCHE MEUBELEN,
van Rozen- en Mahoniehout als:
een NIEUW AMEUBLMENT van rood en wit Satijn, een dito van groen Marocco-Leder.
VOORTS:
Tafels, waaronder met marmeren bladen, Kasten, Spiegels en Schilderijen,
Waschtafels, gedeeltelijk met marmerbladen,
Tafel- Hang-Lampen, Muurlampen, en
KROONEN,
alles van nieuw model met Cristallen lustres,
Marmer en Allabaste Vazen,
Groote en kinder **IJzer Ledikanten** en
bijzonder groot en prachtig mahoniehout Ledikant,
EEN GROOT MECANIQUE-ORGEL,
uit de beroemde fabriek van RILSEN te Parijs.

DIVERSE ANDERE ORGELS en MUZIEK-DOOZEN.
Een fraai en geheel nieuw **Billard**, van het beroemde huis van THURSTON, Londen, en compleet met toebehooren, waaronder eene groote **Draailamp**, met de kisten ter verzending.
Partij Boeken.
EET- EN DESSERT-SERVIEZEN,
Cristal- en Pleetwerk, Twee groote Tapijten,
EENE PIANO,
van Erard
Eene Fransche **Regulateur Klok**,
enz., enz. en vele andere MEUBELEN te veel om te enumeren.
Op Dingsdag den 27sten December, van des morgens acht tot des namiddags een ure, te bezigtigen.
N.B. Geen bijgebragt goed kan aangenomen worden.
(3966) ABEELEN, DENNISON & Co.

Op den 29sten December 1859,
zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen:
276 COLLIES
EUROPEESCH TOUWWERK,
van 1 tot 8 duim,
LIJNEN EN CARENS,
min of meer beschadigd.
(3944) JOHN PRYCE EN Co.

HOUT VENDUTIE
TE
CHERIBON,
Op Vrijdag den 30 December 1859,
van een partij
DJATIE BALKEN,
bij
(3958) BLOK EN RUZETTE.

VENDUTIE

op Vrijdag, den 30 December 1859,
voor de Rekening van de Heeren
PANDEL & STIEHAUS,
tot Sluiting van Rekening en zonder reserve, door
CASSALETTE & Co.,
van eene groote hoeveelheid
IJZERWERK,
als:
Scharen, Zagen, Deur- en Hangsloten, Vijlen, Bijtels, Hamers, Boren, Scharen, Timmermansgereedschap, Roskammen en Borstels, Koffijmolens, enz.
verder:
een factuur Engelsche IJzeren
LEDIKANTEN.
KRAMERIJEN, als: Knoopen, Kralen, Speelgoed, Broches, Spelden, en Ringen,
Glas- en Aardewerk,
10 dms. Lampballons, restant van een factuur Engelsche Tafellampen en Electroplated Muurkandelaars, Lampkousjes, eene groote hoeveelheid
Kousen en Sokken,
BROEKENSTOF,
Tricots, Laken, Broderiën, Franje en Agrement, Borduurwol, Zijden en linnen Zakdoeken, Zijden Dassen, Handschoenen, enz.
voorts:
Zijden Robes, gebloemd Satijn,
" Fluweel en dito Linten,
Parapluies en Parasols, verlakt Leder, eene partij Scheeps-Vilt.
Tot sluiting eener Fransche factuur,
groote en kleine **Spiegels**, **Schilderijen**, **Pendules**, **étagère voorwerpen**, **Groepen**, **Naaldoosjes**, **Waaijers**, **Dameshoeden**, enz., Jhon Alberty **Cognac** en **Champagne** en eindelijk nog:
Een pas van Japan aangebragt factuur, bestaande uit: 150 kisten, ieder inh. 6 mandjes à 6 kruiken **Soija**. 250 balies **Miso**.
Zwarte **Zijde** voor jassen, geruite en effen **Zijde** voor japonnen, nagemaakte **Bloemen**, enz.
(3969)

In den loop der volgende maand zal door de ondergeteekenden
VENDUTIE
worden gehouden voor het woonhuis van den Heer **Aug. Schröder**, *Koningsplein*:
van
Europ. **Rijtuigen**, **Wagen-Paarden**, een Perziaansche schimmel **Rijpaard**, Melkgevende
KOEIJEN MET KALVEREN.
En deszelfs inboedel, waaronder:
Een nagenoeg nieuw **Billard**
en eene
PIANO MÉCANIQUE
uit de Fabriek *A. Debain*. Paris.
(3970) CASSALETTE EN Co.

De vroeger geannonceerde verkoop der
ARAK STOKERIJ,
te Gending, Residentie Probolingo,
is alsnu bepaald
op Donderdag den 29 dezer,
ten tien ure 's morgens op genoemd Etablissement **plaats** te zullen hebben.
PASOEROEAN, 10 *December* 1859.
(3952) W. MAJOR EN Co.

ALGEMEENE VERGADERING
der bank, op Dingsdag den 10den Januarij e. k., ten einde over **uitgifte van nieuwe aandeelen** en over het **Reservefonds** te beraadslagen.
De Secretaris!
J. VAN LENNEP.
BATAVIA, 17 *December* 1859. (3932)

W. J. OLLAND,
op Noordwijk,
heeft ontvangen een nieuw factuur
Goud- en zilverwerken,
van den Hof-Juwelier
P. DE MEIJER
te 's Hage,
als: Zilveren **Kinderbekers** met **Maleische Inscriptien**.
Gouden en Zilveren **Vingerhoeden**, kinder **Rammelaars** (nieuw model), **Lepeldoosjes** keurig gegarneerd, **Kinder Couverts**, (lepel en vork), in etui, **Thee-Zeefjes**, voorts:
Bloedkoralen **Braceletten**: grandes et **Demi-Parures**, **Broches**, **Eugenies**, en meer andere smaakvolle en geheel Moderne artikelen, tegen zeer billijke prijzen. (3934)

Met referte tot de annonce en de circulaire over den verkoop der **SUIKERFABRIEKEN**
KEMANGLEN
en
DOEKOEWRINGIEN
in de residentie Tagal, maakt de ondergeteekende ten overvloede bekend, dat de onderhandsche inschrijvingen ter zake, vóór of op den 5den Januarij e.k. gesloten, bij hem moeten zijn ontvangen te Poerworedjo in de Residentie Bagelen.
(3968) O. VAN REES.

CHRONOMETERS
van Hohwhu te *Amsterdam*.
Ontvangen bij
(3955) W. J. OLLAND.

Ontvangen Passer Pisting
HOEK THEEWATERSTRAAT.
groote en ruime
BRANDWAARBORG-KASTEN.
Beproefd.
(3925) WILLEM DE JONG.

Theâtre Français de Batavia.

Avec la permission de Mr. le Resident.

LUNDI, 19 Décembre 1859.

Par indisposition de plusieurs Artistes,

Relâche.

Le Directeur Gérant,
(3962) VAN EENSBERGEN.

BATAVIAASCH TOONEEL.

De Directie van het Bataviaasch Tooneel acht het noodig de abonnés opmerkzaam te maken, dat abonnementen geheel persoonlijk zijn, en dat het dus geenen abonné vrijstaat om zonder extra betaling aan het bureau, personen binnen te brengen niet bekend als abonné, zullende aan de Controle hiertegen ten strengste gewaakt worden.

De Directie voornoemd:
J. M. TIEDEMAN,
President.
(3893) VAN DEN BROEK,
Secretaris.

SOCIETEIT DE HARMONIE.

Stembilletten voor de verkiezing eener nieuwe Directie, verkrijgbaar bij den Kastelein van genoemde Societeit; **HH. LEDEN** worden verzocht dezelve voor den **20sten** dezer, ingevuld aan den Kastelein voornoemd te doen bezorgen.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(3927) E. JEEKEL.

MAATSCHAPPIJ
TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN IN OOST-INDIË.

In opvolging van artikel 41 van het Reglement voor de Spaarbank wordt bekend gesteld, dat door de Algemeene Vergadering der Maatschappij van 17 November 1859 de artt. 20, derde alinea, en 35 van dat reglement zijn gewijzigd als volgt:

Art. 20. Al. 3.

»De uitbetaling van gelden, van den Eersten Januarij »tot op den dag, dat het dividend door de Commissa»rissen voor de Spaarbank in de dagbladen zal zijn »bekend gemaakt, wordt beschouwd te zijn gedaan in »het daaraan voorafgaande boekjaar.

»Het Dividend, hetwelk deze inbrengers door die ver»vroegde uitname verliezen, komt ten voordeele van »het Reservefonds der Spaarbank".

Art. 35.

»De gelden der Spaarbank worden voor drie vierde »gedeelte op hypotheek uitgezet.

»De gelden, welke tijdelijk op deze wijze niet kun»nen worden geplaatst, en het overige een vierde ge»deelte worden, mits met de meeste zekerheid, door »Escompten of beleeningen, rentegevend gemaakt".

Het Bestuur der Maatschappij,
J. VOUTE, — *Voorzitter.*
(3926) J. MUNNICH, — *Secretaris.*

Bij de Ondergeteekenden verkrijgbaar:

Uitgezochte Hollandsche

PROVISIEN.

100 vaten à 5 dozijn
HAANTJES BIER,
Rendorp.

10 kisten à 4 dozijn Valkenbier.
50 vaten „ 4 „ Porterbier,
Furze & Co.

100 vaatjes BOTER,
merk Van der Leeuw,

10 fusten 1ste soort Madera, } waarvan
10 id. Pale-Ale. } tereids is afgetapt.

benevens

12 fusten SHERRY,

van bijzonder goede kwaliteit.

Zij ontvingen mede in Commissie eenige soorten ZEILDOEK, bij uitnemendheid geschikt voor huiszeilen.

(3942) VAN WALCHREN EN Co.

RESTAURATIE.

Gemeubileerde Kamers,

waaronder twee ruime boven voorkamers, te huur, met fraai uitzigt en eten buitenshuis bij

MEVROUW J. HELLINGS,
(3967) geboren *Bekink.*
Bazar Senin.

Californische Bijouteriën.

Ontvangen een factuur zeer elegante Bijouteriën van fraai geslepen

GOUDKWARTS,

in CALIFORNIE gezet, bestaande uit:

Parures, Braceletten, Broches, Hemd- en Mouwknoopen, Ringen, enz. enz.

(3912) JOHN PRYCE EN Co.

Op nieuw ontvangen:

ROB BOIVEAU LAFFECTEUR.

PURGATIF LE ROY.
CREOSOTE BILLARD.

PILUAUER BITTER EN HAMBURGER WATER.

BRONS IN ALLE SOORTEN.

STOOMBUIZEN OF PIJPGLAZEN.

VIN DE QUINIUM.

de bekende oude

PORTWIJN en CONSTANTIA.

(3922) W. SPECHT GRIJP.

Chez A. Pons, Sluisbrug.

ROBES ORGANDIE

à **Disposition. Nouveauté.**

(3925)

SEBASTOPOLS,

Vuurslag met lont en toebehooren, ontvangen bij

(3956) G. HOLFF EN Co.

TAFELKLEEDEN

in soorten bij

(3964) ABEELEN, DENNISON & Co.

WEDER ONTVANGEN.

Een Factuur keurig en net bewerkte

BIJOUTERIEN,

bestaande uit: Parures, prachtige Armbanden en Ruban bewerkt, Broches, Medaillons, en kleine Kettingen voor dito, Manchette- en hemde-Knoopjes, Potlooden, Vest- en Halskettingen.

Bij

OLISLAEGER, — *Juwelier en Goudsmid.*
(3898) *Rijswijk.*

VERLOREN.

Eene Vendu-Acceptatie groot

f 2049.—

afgegeven door het Vendu Kantoor te *Muntok* ten behoeve van den Majoor AUFFMORTH en voor een ander van geene waarde.

De eerlijke vinder gelieve dezelve terug te bezorgen aan het bureau JAVA BODE. (3920)

VERLOREN

in de Prinsenlaan,

op den 9 December, een klein zwartbont Japansch

HONDJE,

zijnde eene teef, die hetzelve terugbrengt of weet aantewijzen bij het bureau van dit blad, kan des verlangd eene goede BELOONING ontvangen. (3899)

Wordt ten spoedigste verlangd eene

GOUVERNANTE,

van de protestantsche **Godsdienst,** onderwijs kunnende geven in de HOLLANDSCHE en FRANSCHE talen en liefst ook in de muzijk, ter opvoeding van Kinderen. Brieven *franco* letter N postkantoor *Rembang.*

(3957)

IEMAND

die mogt hebben ontvangen **een wit houten Kist** adres Luitenant ter zee

VAN KERVEL,

welke alhier zoude zijn aangebragt van Samarang per het Stoomschip PALEMBANG, den 9den November 1859, wordt beleefd verzocht dezelve te willen zenden bij

(3950) W. CORES DE VRIES.

Let Wel!

Eene **JUFVROUW,** *geëxamineerd* in de Hollandsche en Fransche talen, het rekenen, de geschiedenis en de aardrijkskunde, onlangs uit Holland alhier aangekomen, zoekt eene betrekking als gouvernante.

Adres letter L. bij *Gebr. Kocken, te Soerabaija.*

(5888)

Een ambtenaar, ongehuwd, zoekt twee of drie ***FLINKE KAMERS,*** gemeubileerd of niet, ter inwoning in de buurt van het *Waterloo-plein* of *Weltevreden.* Hierop reflecterenden gelieven zich te adresseren onder de letters W. B. bij de Boekhandelaren

(5900) LANGE EN Co.

TE KOOP GEPRESENTEERD.

Eene nieuwe 7 Octaaf Palisander houten

PIANINO,

met beeldhouwwerk

en

VERGULDE LIJSTERS,

geheel voor dit klimaat vervaardigd

door

J. A. KUPERS & ZOON *te Amsterdam,* alhier aangebragt per „AMSTEL".

Genoemde ***Pianino*** is afkomstig van de Tentoonstelling van Junij en Julij te Amsterdam gehouden, waarbij dezelve loffelijk vermeld is, voorzien van eene geheele ***Metalen Plaat, Koperen Stemblok, Koperen Gaffels*** en dito ***Regulière Schroeven,*** alsmede, ***Verzilverde Stemnagels*** en verdere ***Inventaris*** Compleet.

Te bevragen bij de Heeren

B. KOPERSMIT & Co.

en bij den Gezagvoerder, H. H. RADEMAKER.

NB. Men verwarre KUPERS EN ZOON te Amsterdam, ***niet*** met KUIPERS VAN DEN HAAG. (5902)

TE KOOP De geheel op spoed ingerigte *stoomboot*

SHANDON,

metende 186 ton, thans liggende ter reede Batavia.

Deze boot, die weinig diepgang bij veel stoomvermogen heeft, is bijzonder geschikt voor de riviervaart, terwijl zij gedurende hare reis van Engeland naar Australië en daarna herwaarts bewezen heeft evenzeer geschikt te zijn, om zee te bouwen.

De nieuwe en uitmuntend geconstrueerde **KETELS** kunnen als eene bijzondere aanbeveling dienen.

Bijzonderheden zullen worden medegedeeld door den gezagvoerder, **Anderson** aan boord van gemelden bodem, en ten kantore der agenten.

(5961) PITCAIRN, SYME EN Co.

VIER BANK ACTIEN

Te koop

bij

(3924) REIJNST & VINJU.

TE HUUR OF TE KOOP

Wordt alhier gevraagd een **Erf met of zonder Huis,** geschikt tot oprigting eener wagenverhuurderij.

Adres

(3945) H. M. VAN DORP.

TE HUUR Het beneden HUIS met Stalling, koetshuis, Keuken, Badkamer etc.

Benevens een boven appartement, ten huize van den ondergeteekende op *Noordwijk,*

BATAVIA, C. DE LACROIXIÈRE.

17 *December* 1859. (3954)

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 17 December 1859, N°. 101.

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.
Opgerigt in 1836.
VOOR
Brand- en Levensverzekeringen.
Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*
MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija.*
(3939) W. MAJOR en Co., *Passaroeang.*

PHOENIX FIRE OFFICE.
Gevestigd te LONDON sedert 1782.
ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Établissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . ¼% 's jaars
Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . ⅜% »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ⅝% »
Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1% »
Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1½% »
Op Schepen, liggende op Reeden. . . . . 1% »

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(3938) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

Genezing te Calcutta, van de Jicht door middel van de
HOLLOWAY'S PILLEN.

Copij van een' brief den 14 Maart 1859, ontvangen van Babo v. Bussumbee Law, hoofdkommies bij de policie te Calcutta.

Aan Professor Holloway, 242 strand London.

Sir! Sedert verscheidene jaren geregeld lijdende aan jicht of rhumatische pijnen, en alles beproefd hebbende zonder eenige beterschap te bespeuren, ben ik ten laatste tot het gebruik van uwe zalf en pillen gekomen. Ik ben thans zoo gelukkig u met een dankbaarhart te kunnen melden dat ik al spoedig eene groote verligting ondervond, en met het gebruid der medicijnen voortgaan den laatste winter vrij wel was en nu nog steeds in het bezit eener goede gezondheid ben.

Mijnen oprigten dank bied ik u daarvoor bij deze aan; ik geveel niet erkentelijk genoeg te kunnen zijn, voor het voorregt dat ik geniet ten gevolge van het gebruik uwer niet genoeg te waarderen zalf en pillen, en zal alles doen om u bij mijne vrienden aan te bevelen.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes Pillen à ƒ 1. — ƒ 3. — ƒ 5. —.
Potjes zalf à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.—.

Te	Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
»	Banjoemaas	» M. S. Cheriman.
»	Poerworedjo	» F. Neumann.
»	Soeracarta	» W. Veldman.
»	Djocjocarta	» Buijn & Co.
»	Salatiga	» F. Kruthoffer.
»	Tagal	» Wed. Dort.
»	Cheribon	» W. Galistan.
»	Cheribon	» M. Blok,
»	Samarang	» H.L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij)

de hoofdagenten Soesman & Co. (3839

Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië.

DE GEOLOGISCHE KAART
VAN DE
WESTER AFDEELING VAN BORNEO,
DOOR
EVERWIJN,

zal ***afzonderlijk*** aan Heeren Inteekenaren op het Tijdschrift der Vereeniging worden toegezonden. (3892)

HANDELS-DRUKKERIJ.—LITHOGRAPHIE.
H. M. VAN DORP, BATAVIA.

Steeds voorzien van de nieuwste. en fraaiste
LETTERSOORTEN EN BLOEMEN,
VOOR
Circulaires, Rekeningen, Charterpartijen, Wissels *met fraai, onderdruk,* **Kleuren Druk, Boombrieven.**

STAAT- EN TABELWERK,
WISSELBOEKEN,
VISITE-KAARTJES
Goud- en Zilverdruk, met en zonder gebloemde randen. (3921).

UITGAVE VAN HAREN NOMAN & KOLFF TE BATAVIA.

MELVILL VAN CARNBÉE'S,
Algemeene Atlas van Nederlandsch Indië.

Uit Officiele Bronnen en met goedkeuring van het Gouvernement van Nederlandsch Indië

te zamengesteld en thans voortgezet door den Kapitein-Ingenieur

W. F. VERSTEEG,

Dertig Kaarten van dit belangrijke en prachtig uitgevoerde werk zijn *Heeren Inteekenaren* reeds afgeleverd.

De uitgave wordt geregeld vervolgd. **De prijs van iedere Serie van 5 Kaarten** is ƒ **10.—**

De Inteekening is allerwege op nieuw opengesteld, **Prospectussen** en **Inteekenlijsten**, zijn op aanvrage te bekomen. (3878)

Gelithografieerde
VISITE-KAARTJES
in verschillende letter en formaat, te Batavia
bij
(3856) G. KOLFF en Co.

KUNSTVEREENIGING
te Londen, 1859.

☛ **Inteekenaren** worden bij deze verwittigd, dat de GRAVURES en PRIJZEN thans op weg naar Indië zijn met het Schip **Mary Ross**, en na de aankomst van dit vaartuig zoo spoedig mogelijk zullen worden uitgedeeld.

Slechts **twee** inteekenaren zijn dit jaar gelukkig genoeg geweest prijzen te behalen, te weten:

De Heer **Druijvestein**, te Samarang. Een **Schilderij in Olieverw**, geschat op 20 Pond Sterling.

De Heer **A. R. J. Cramerus**, te Batavia. Een **bundel Photographieën.**

Inteekeningslijsten voor **1860** zullen opengesteld worden bij de Heeren **McNeill & Co.**, te Samarang, de Heeren **Fraser, Eaton & Co.**, te Soerabaija en bij den ondergeteekende.

Ieder, die voor **1860** een lot van **één guinea** of ƒ **12,50** neemt, ontvangt daarvoor een deel GRAVURES van door dertig overledene Britsche meesters vervaardigde beroemde SCHILDERIJEN, met eene GRAVURE door *F. Holl* van *Jos. J. Jenkin's Schilderij*, genaamd:

COME ALONG *(KOM MEDE)*,

en de **kans** om een' der prijzen te trekken, die in de jaarlijksche bijeenkomst zullen worden toegewezen.
Eenig kostbaar Kunststuk van eene der openbare Tentoonstellingen, of eene
Statuette van Porcelein,
of eene keur van Photographieën,
of Chromolithographieën,
of eene Zilveren Medaille.

J. P. BRODIE, — *Agent.*
BATAVIA, 9 December 1859. (3929)

Art-Union of London. 1859.

Subscribers to the above are herebij informed that the Engravings and Prizes are now on their way out per Ship **Mary Ross**, and the same will be distributed as soon after arrival of the vessel as possible.

Only **Two** subscribers have this year been succesful ain obtaining prizes; viz:

Mr. Druyvestein, of Samarang. An oil Painting valued at £ 20.—
Mr. A. R. J. Cramerus, of Batavia. A volume of Photographs.

Subscription lists for **1860** will be open for signatures at Mess. **McNeill & Co.**, Samarang, Mess. **Fraser, Eaton & Co.**, Soerabaija, and with the undersigned.

Every subscriber of one Guinea (or ƒ 12,50 guilders) for **1860**, will receive a Volume of Engravings of Celebrated Pictures by Thirty Deceased British Artists; with an Engraving by **F. Holl**, from the Picture by **Jos. J. Jenkins**, entitled:

COME ALONG;

and the **chance** of obtaining one of the Prizes to be allotted at the Annual Meeting; consisting of
A Valuable Work of Art from one of the Public Exhibitions,
Statuette in Porcelain,
Choice Photographs,
Chromolithographs,
or a Medal in Silver.

J. P. BRODIE, — *Agent.*
BATAVIA, 9 December 1859. (3928)

ALMANAKKEN
met Dames Portretten
voor 1860, ad ƒ 1.—
Bij
(3855) G. KOLFF & Co.

TELEGRAMMEN van BONI en EUROPA.

Wij hebben de volgende telegrammen ontvangen (*reeds gisteren en heden gedeeltelijk aan onze abonné's hier ter stede medegedeeld*):

Sindjai is met een gering verlies aan onze zijde genomen. Vele hoofden hebben zich onderworpen. Generaal *van Swieten* is den 3den December te *Badjoa* aangekomen,

— De Boniers zijn *geheel verslagen.* De *onderwerping der Hoofden is algemeen.*

— De Koningin en de Hadat zijn naar Sopeng gevlugt.

— Majoor *Kroesen* en twee officieren zijn gewond.

—Wij ontvangen nog nadere telegrafische depêches inhoudende:

Boni is den 6den December genomen, het was zwaar versterkt; de vijandelijke legermagt is verslagen. Pasempa is verlaten en door ons in bezit genomen.

— Wij hebben vier dooden en 22 gekwetsten, waaronder Majoor Kroesen en twee officieren, doch niet gevaarlijk.

— De koningin is met achterlating van alles gevlugt.

Bij het vernemen van dezen snellen en zoo schitterenden gang der expeditie, die ons de gegronde hoop, neen de vaste overtuiging schenkt, dat de zaken op Boni weldra tot een gewenscht einde zullen komen, zal ieder met ons in geestdrift uitroepen:

Leve het dappere Nederlandsch-Indische leger en zijn waardige bevelhebber!

De mail is den 15den te Singapore aangekomen.

De *Citadel van Antwerpen* en de *Cornelis Dirks* (*zoon?*) zijn naar Oost-Indie vertrokken.

De *Juno* heeft schade bekomen,

Het is zoo goed als zeker, dat er een congres to

stand zal komen en wel te *Parijs*, waarop *Engeland* vertegenwoordigd zal worden.

De fransche troepen hebben schitterende overwinningen op de marokkaansche volksstammen behaald.

Het is beslist, dat *Engeland* en *Frankrijk* tegen *China* zullen opereren.

Men wil weten, dat een pruissisch-russisch-engelsche coalitie tot stand gekomen is.

De berigten uit *Italie* luiden nog onrustwekkend.

De Luxemburgsche kamers zijn door prins Hendrik der Nederlanden met een troonrede geopend.

Het engelsche parlement is tot den 15den verdaagd.

Tusschen *Engeland* en de *Vereenigde Staten* is een geschil ontstaan ten gevolge van het heffen van beschermende regten op den invoer uit de *Vereenigde Staten* door de regering van *Kanada*, 't geen in strijd is met het reciprociteitstractaat.

Den 25sten en 26sten woedde er een vreeslijke storm op de engelsche kust. Een groot aantal schepen is vergaan en vele menschen zijn daarbij omgekomen.

De vergadering der midden italiaansche staten heeft prins Carignan tot regent benoemd.

Een fransche expeditie van 8000 man is bestemd, om medio December naar *China* te vertrekken.

Garibaldi heeft zijn besluit te kennen gegeven, om de beweging voor *Italie's* onafhankelijkheid te leiden.

Het antwoord der *Vereenigde Staten*, betreffende de zaak van *San Juan*, wordt beschouwd als het gevaar voor vijandelijkheden te vergrooten.

De *Great Eastern* is nu, na een voorspoedigen proeftogt, van *Holyhead* te *Southampton* aangekomen.

Tanger is door de Europeanen verlaten.

Een sterke engelsche vloot bevind zich te *Gibraltar*.

BATAVIA.

In den morgen van den 25den December 1859 is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal en gevolg van hier naar *Buitenzorg* vertrokken.

— De *Javasche Courant* van heden bevat een tarief van prijzen, volgens welke gedurende het eerste kwartaal 1860 de inkomende regten op wollen en katoenen goederen, vervaardigd bewesten Kaap de Goede Hoop, bij invoer in Ned. Indië zullen worden getreden.

Verder zijn daarin opgenomen de koninklijke besluiten, betreffende de officieren van het Ned. Ind. leger, die wij reeds vroeger aan onze lezers mededeelden, met bijvoeging der bepaling van den Gouverneur-Generaal, dat, ten einde de directie van het militair weduwen- en weezenfonds in de gelegenheid te stellen toezigt te houden over de aanzuiveringen, bedoeld in het koninklijk besluit van 16 October 1859, no. 65, dat aan haar op de gezette tijden boven en behalve de gewone verantwoordingstukken, worden ingezonden staten, waarop de personen (nominatief) en het bedrag der van hen ingehouden sommen vermeld zijn, zullende die indiening geschieden, in *Indië* voor de officieren in werkelijke dienst door de zorg der hoofdintendance, voor de gepensioneerde officieren enz. en allen, die buiten dadelijke tusschenkomst der militaire administratie betaald worden, door de zorg der algemeene ontvangers.

In *Nederland*, jaarlijks door de Ned. Handelmaatschappij aan het ministerie van kolonien ter verdere voortschikking aan genoemde directie.

Batavia. Op den 5den December hebben de navolgende élèves, die opleiding ontvingen bij de geneeskundige school in het groot militair hospitaal te *Weltevreden*, het examen als Dokter djawa afgelegd, als: Radhen *Poera Koesoema*, afkomstig van *Tjiandjoer*; *Djoijo Mintandjo*, afkomstig van *Soerakarta*; *Petrus Rangkat*, afkomstig van *Menado*; *Seman*, afkomstig van *Benkoelen*; *Sie Toga* galar *Djadorie*, afkomstig van *Sumatra's Westkust*; Radhen *Soerta di Nata*, afkomstig van *Tjiandjoer*; *Sinapang* galar *Dja Bodie*, afkomstig van *Sum. Westkust*.

Boni. Per telegram van *Soerabaija*, zijn tijdingen ontvangen van *Badjoa*, gedagteekend 4 December.

Sindjai is den 22sten November door onze troepen genomen, bij welke gelegenheid een Europeesch soldaat gesneuveld en een Amboneesch sergeant gewond is.

De bevolking heeft zich onderworpen.

Men was bezig eene redoute voor honderd man op te werpen, om het landschap als gouvernements eigendom te behouden.

De gezondheid en de geest der troepen is zeer goed.

De marsch naar *Boni* zou spoedig plaats hebben.

(*Java. Cour.*)

Soerabaija, 10 December. Eergisteren heeft de javaan Hadji Mohamat Assro, van de dessa Ngagel, distrikt Jabakotta, zich door middel van eene kris van het leven willen berooven. De reden hiervan is nog onbekend.

— Gepasseerden Woensdag den 7 dezer, heeft het om 6 uren 's avonds in de districten Rawa poeloe en Djengollo no. 5, dessa Ploempang en Kedong Tjatjing hevig geregend, gepaard met sterken wind, waardoor vele huizen en boomen zijn omvergevallen.

Soerabaija, 12 December. Te Grissee is den 7den dezer, een Javaan Kromo genaamd, in de kali Miring door een krokodil een stuk uit het been gebeten.

— Den 6den dezer, heeft zich een jongeling van 17 jaren, Djarno genaamd, in het distrikt Kabooh (Modjokerto) aan een boom opgehangen. De reden is onbekend.

— Den 5den dezer, is te Sidaijoe de Javaan Pa Sadimah, oud 37 jaren, in de dessa Padi, distrikt Kedokan, door den bliksem doodelijk getroffen.(*Soer. Cour.*)

— Men meldt ons van Bangil, dat aldaar op den 5den dezer een vreeselijk onweder is uitgebroken, vergezeld van eene hagelbui. De bliksem is in twee huizen geslagen, zonder beduidende schade aan te rigten; twee inlanders zijn bewusteloos tegen den grond geslagen, doch later weder bijgekomen. (*P. N. en Adv. B.*)

NEDERLAND.

Breda, 22 October. Zoo als reeds gemeld is, zullen den 2den November a. s. aan de kon. mil. akademie alhier de examens beginnen van de onderofficieren van de korpsen des legers, ter bekoming van den rang van 2en luitenant bij de wapens der artillerie, infanterie en kavallerie. De commissie, belast met het afnemen van het examen, is zamengesteld uit de volgende heeren: de luit.-gen. Duycker, inspecteur der infanterie en waarnemend gouverneur der residentie, voorzitter; kolonel G. J. Stieltjes, kommandant van het 2e reg. vesting-artillerie; kapitein J. W. G. Pels Rijcken, van het 2e reg. vesting-artillerie; kapitein C. P. Weijmar Schultz, van het reg. grenadiers en jagers, leden.

Vlie, 22 Oct. De beide havenhoofden van Vlieland en een gedeelte van den dijk zijn ter lengte van 180 voet weggezonken en verdwenen, de schade is enorm, het vooruitzigt voor de eilanders allerdroevigst.

— Het verspreide gerucht, dat de hoofd-ingenieur van den waterstaat, de heer H. de Bruyn, niet weder naar Indie zou terugkeeren, is van allen grond ontbloot, daar gemelde heer, na expiratie van zijn verloftijd, stellig naar Indie zal terugkeeren.

— Deze week bevond zich te Leeuwarden een persoon, die zich voor een zee-officier in vreemde dienst uitgaf en zich bij eenige geachte ingezetenen had weten in te dringen. Onder anderen wist hij zich door zijne valsche kwaliteit geholpen, gelden te verschaffen, ten einde jonge lieden voor de zeevaart te doen opleiden. Het bleek echter nader, dat zijne handelingen niet dan oplichterijen waren, tengevolge waarvan hij door de politie in verzekerde bewaring is genomen.

FRANKRIJK.

In den *Moniteur* vindt men de navolgende opgaven betreffende de suiker-fabrikage over het jaar, eindigende 31 Augustus jl.

Het getal suikerfabrieken bedroeg 365, waarvan niet meer dan 14 stil gestaan hebben. In het vorige jaar waren er 346, waarvan 5 stil stonden. Het departement du Nord bezit nog altijd de meeste (149); de overige bevinden zich meest alle in de departementen Pas-de-Calais, Aisne, Somme et Oise. In al de overige departementen te zamen zijn er niet meer dan 25 fabrieken.

De opbrengst van het jaar, eindigende ultimo Augustus, is geweest 132 millioen 651,000 kilo, tegen 151 millioen 514,000 in het vorige werkjaar. Dit geeft dus een vermindering van 18 milioen 864,000 kilo.

Bij den aanvang van het jaar 1858—1859 was er nog een voorraad van het vorige jaar, bedragende 16 millioen kilo in de fabrieken, en 10 millioen in entrepôt; het jaar sluit met een voorraad van 31 millioen.

Het verbruik bij regtstreekschen uitvoer uit de fabrieken of entrepôts is ongeveer 105 millioen geweest. Het overige was voor de distilleerderijen of voor het buitenland bestemd.

Bij slot van rekening is er in het laatste jaar een geringe vermindering geweest in de opbrengst van de binnenlandsche suiker: in het vorige jaar is er buitengewoon veel buitenlandsche suiker aangekomen, en is ook de opbrengst van de beetwortel-suiker buitengewoon groot geweest. In weerwil van de opgegeven vermindering heeft de laatstgenoemde suiker veel meer opgeleverd dan Frankrijk ontvangt uit de koloniën (Martinique, Guadeloupe, Guyane en Bourbon), reeds geruimen tijd bedraagt dit 80 à 90 millioen. De beide soorten vereenigd, de suiker uit riet en die uit beetwortels, leveren dus gemiddeld een totaal jaarlijksch verbruik op van 220 millioen (want de vreemde suiker wordt geraffineerd en met premiën weder uitgevoerd). Dit is een weinig meer dan Engeland gebruikte in 1841, één jaar voor de vermindering van de inkomende regten (207 millioen kilo). Sedert dien tijd is het jaarlijksch verbruik in Engeland meer dan verdubbeld: in 1858 bedroeg het 439 millioen 994,000 kilo; en hoewel de regten sedert de tariefs-verandering van 63 francs op 33 fr. 50 c. per 100 kilo verminderd zijn, is de opbrengst voor de schatkist, die in 1844 niet meer dan 130 millioen francs bedroeg, tot 141 millioen geklommen. Het schijnt dus, dat er weinig artikelen zijn, waarvan het verbruik meer rekbaar is, dat wil zeggen, vatbaar is voor vermeerdering, onder den invloed van een vermindering der tarieven.

DUITSCHLAND.

De kunstwereld heeft een gevoelig verlies geleden. Dr. Louis Spohr, een der grootste Duitsche viool-virtuosen en voortreffelijk komponist, is te Kassel overleden. Hij werd in 1784 te Seesen geboren. In 1805 zag hij zich tot orkest-directeur te Gotha benoemd, en in 1813 tot kapelmeester te Weenen, van waar hij verscheidene belangrijke kunstreizen door Europa deed en ook ons vaderland bezocht, zooals velen zich nog met waar genoegen zullen herinneren. Hij was sedert 1821 hof-kapelmeester te Kassel en sedert 1847 algemeen muziek-directeur aldaar. Spohr heeft in alle vakken der toondichtkunst veel grootsch geleverd; zijne opera's, viool-concerten, oratorium, symfonien, strijkkwartetten, kwintetten, duetten, pianoforte-kwintetten en trio's zijn ware meesterstukken. Zijn stoffelijk overblijfsel is den 25sten October met veel eer ter aarde besteld.

PORTUGAL.

De Portugesche dagbladen houden zich thans druk met het voorstel bezig, om een standbeeld voor den grootsten dichter van dat land, Luis Camoens, op te rigten. Die zanger van het beroemd heldendicht de Lusiade, dien zijn vaderland in den letterlijken zin des woords liet verhongeren, bezit toch tot hiertoe in geheel Portugal nog geen gedenkteeken. Zijn graf in de St. Anna kerk te Lissabon werd door de groote aardbeving van 1 November 1755 te gelijk met die kerk vernield.

TURKIJE.

Konstantinopel, 19 Oct. Ik schrijf u heden niets van het komplot. Men wacht op het vonnis, alsmede op de bekrachtiging des sultans. De openbare meening blijft ten gunste der zamenzweerders gestemd, in weerwil van de pogingen der ministers, om deze ten hunnen voordeele te doen wenden. Alipacha en Fuadpacha beginnen te bespeuren, dat het *Journal de Constantinople* de meening in Europa, ten opzigte van wat in Turkije voorvalt, niet zou kunnen wijzigen. De waarheid komt van alle zijden aan den dag. Brieven uit Konstantinopel, in de westersche dagbladen gepubliceerd, worden hier met ongemeene graagte gelezen, tot grooten spijt der Verhevene Porte, die dit licht niet weeren kan.

't Groote nieuws van den dag is de benoeming van Kuprizli Mehemmedpacha tot grootvizier. Men hoopveel van hem en redeneert volgenderwijs: Als Kuprizli Mehemmedpacha een opruiming houdt in 't ministerie en de portefeuille aan nieuwe menschen geeft, zal zijn aanvaarding van 't gezag een weldaad voor Turkije zijn; maar als hij zekere leden van het tegenwoordig kabinet aan 't bewind houdt, wendt hij zijn energie en werkzaamheid geheel te vergeefs aan, want onbekwaamheid en slechtheid zijn booze gezellinnen voor degelijkheid en vaderlandsliefde.

Den vorigen zaturdag, is bij de Porte met groote plegtigheid een keizerlijke *hatt* gelezen. Zij is eenigzins een antwoord op het memorandum der ambassadeurs. Deze *hatt* is in hoofdzaak een berisping van de ministers, om hen het slechte staatsbewind te verwijten en hen aan te sporen het goede te doen.

Men dacht dit stuk in het *Journal de Constantinople* te zien verschijnen, maar dit blad hoedt zich wel, het publiek te maken.

Om een kopie van bedoeld document te verkrijgen, hebben de gezanten van Frankrijk en Engeland er opzettelijk om moeten vragen, want het was niet aan de legatien medegeeld. Thans spreekt men er niet meer van.

De ministers troosten zich over het verval van het rijk door feesten te vieren, een Sardanapalus waardig. Voor ongeveer tien dagen hebben eenige leden van het kabinet en verscheiden andere hoogwaardigheidsbekleeders een feest gegeven, waarvan de schoone *Kutchuq-Elmas* (de kleine diamant) de *hetaera en vogue* in de turksche wereld, de koningin was. Een menigte politieagenten hielden de profanen op een eerbiedigen afstand.

In verneem uit goede bron, dat grieksche huizen te Galatz aan den hoofdredakteur van de *Presse d'Orient* zeer voordeelige aanbiedingen hebben gedaan, om zijn blad in den Piraeus uit te geven; men zou zich met de verspreiding van dat blad in Turkije belasten, ten spijt ter turksche regering. Ik geloof niet, dat deze voorslag aangenomen is.

De *Presse d'Orient* blijft verboden, tot groot verdriet van het publiek, dat in dit blad *ware* berigten uit de turksche provincien vond. Men verzekert, dat hoog geplaatste personen stappen ten gunste van dit blad doen.

De berigten uit het binnenland zijn beklagenswaardigd. Wilt gij voorbeelden? Ik ben alleen verlegen in de keuze. Voor een veertien dagen is Mgr. Planchet, gedelegeerde van den Heiligen Stoel in Mesopotamie, op den weg van Mossoul naar Aleppo aangevallen en met steenworpen gedood; te Sverak gaf hij den laatsten snik. Twee priesters die hem vergezelden, zijn ook zeer mishandeld; men twijfelt aan het behoud van hun leven.

Een karavaan is door de Anézis geplunderd. Koeriers kunnen niet reizen zonder talrijk geleide. Dezelfde nomadenstam heeft een twintigtal dorpen van alles beroofd. De inwoners van ongeveer vijftig dorpen hebben hunne woningen verlaten uit vrees voor de roovers.

Te Aleppo is men steeds op zijn hoede. De christenen verkeeren in gestadige onrust; zij vreezen vermoord te worden.

De gouverneur der heilige steden, die op reis was naar Medina, is te Yambo gevangen genomen, waar hij nog is. De bevolking vraagt een losprijs van hem van 75,000 pond sterling. Er zijn wel troepen daar ter plaatse, maar deze hebben geweigerd, den gevangene te bevrijden, zeggende, dat hij hun 22 maanden soldij schuldig is en daarom, geen geld, geen dienst.

In Europeesch Turkije is het niet beter gesteld. Rooverbenden hebben zich meester gemaakt van de groote wegen, en wee den reiziger, die ze, zonder een sterk geleide, langs trekt.

Een groot gedeelte der provincie Adrianopel wordt door roovers onveilig gemaakt. Er zijn geheele dorpen, wier bewoners geen ander beroep hebben, dan stelen. Plaatselijke autoriteiten zijn buiten magte dit tegen te gaan. Op een traject van zes uren heeft een Europeaan, die zich van Adrianopel naar Enos begaf, zeven lijken op den weg gevonden. Hij was zijn veiligheid alleen verschuldigd aan de bescherming van een berucht bendehoofd, die bekende 125 moorden op zijn geweten te hebben.

Ik zou geen einde vinden, wilde ik u alle voorvallen van dezen en nog ergeren aard, zelfs in Konstantinopel zelf mededeelen. Kortom, de toestand van dit rijk is allertreurigst.

SERAWAK.

Datoe Hagi, die van Mekka is teruggekeerd, heeft een zamenzwering gevormd, om alle Europeanen te vermoorden en het christelijke door een mahomedaansch bestuur te vervangen. Hij ging een verbond aan met Baijang, een Daijakker van Sibaijo, een man bekend als iemand van een slecht karakter. Het gebrek aan eenheid bij de zamenzweerders, en de goede gezindheid bij de Daijakkers jegens het gouvernement, deden het komplot in duigen vallen. De hoofden van Baijangs eigen stam waren de eersten, die zich afscheidden. Zij kwamen te Kuching bijeen en verklaarden, dat zij de partij der Europeanen kozen. De Datoe en drie der raddraaijers werden gevangen genomen en naar Singapore gezonden. Toen de *Planet* van daar den 4den November vertrok, was alles rustig. De *Esk* zal van Batavia naar Serawak vertrekken, tot ondersteuning van het bestuur.

JAPAN.

Van de menigte schoone kunstwerken, waarin de Japanezen uitmunten, heeft er geen meer bewondering tot zich getrokken, dan een komplete wapenrusting, door den heer Ward, den engelschen gezant in China, bij zijn laatste bezoek in die streken aangekocht.

Deze prachtige wapenrusting bestaat uit ketting werk en goudlakte koperen platen, en, ofschoon blijkbaar zeer oud, is zij volkomen goed bewaard gebleven. De helm is van gepolijst staal, gegraveerd en rijk met goud ingelegd. Op de helmkam is een opening voor een klein staafje met een japansche vlag. Het vizier en de ringkraag bestaan uit fijne buigzame staalplaten. De arm-

stukken, scheenstukken en handschoenen zijn eveneens van staal, van voren voorzien van concentrieke ringen, met oogmerk, om een zwaard- of lansstoot te breken. Het harnas is van koper, rijkelijk versierd en overdekt met zijde. De teekeningen zijn keurig gewerkt, en de geheele wapenrusting is door kenners van die van Malta en den Tower te Londen als volmaakt en eenig in haar soort genoemd.

Men zegt, dat zij toebehoord heeft aan den grootvader des keizers van Japan, en ze is daarom zoo wel uit een historisch als een artistisch oogpunt van belang.

Bij deze wapenrusting behooren twee fraaije japansche zwaarden en een paar zware zilveren stijgbeugels, rijk met goud ingelegd.

Wij vernemen, dat de heer Ward het voornemen heeft, dit alles ten geschenke te geven aan de *Historical Society* van Georgie, zijn geboorteland. 't Is de eerste wapenrusting, die men uit Japan heeft bekomen.

— De geldkwestie is door den ijver van den Heer Alcock, den Britschen consul-generaal, geschikt. De handel te Kwangshan was levendig. Van Shanghae was ongeveer een millioen dollars ontvangen, om in zijde te besteden, die zeer overvloedig was. Graaf Mouravieff heeft het geheele eiland Saghalien van het japansche gouvernement bekomen. Japansche commissarissen naar de Vereenigde Staten maakten toebereidselen tot hun bezoek. De zending zal bestaan uit 3 luitenants-gouverneur, 8 generaals en kolonels, 2 tolken, 2 geneesheeren en 40 bedienden.

WEST-INDIË.

Men schrijft ons uit Suriname, onder dagteekening van den 21sten September jl. het navolgende:

»Onder een voordeeligen gezondheidstoestand der bevolking is hier alles stil en rustig; de ambtenaren zijn met den gouverneur, den heer van Lansberge, om zijne minzame houding jegens hen, zeer ingenomen. De slaven blijven omtrent hunne emancipatie niet alleen lijdelijk, maar schijnen er zelfs onverschillig over te worden; want wanneer men hun zegt, dat zij nu spoedig vrij zullen zijn, dan lagchen zij en antwoorden: *a ben takki so toe gi me grand mama,* (dan heeft men ook tegen mijne grootmoeder gezegd). Zij weten dat er reeds eene halve eeuw geleden sprake over hunne vrijverklaring was. Zou het bij u in Nederland ook zoo met de spoorweg-kwestie gaan?"

— Uit Curaçao schrijft men ons van den 8sten September.

»Algemeen koesterde men hier de hoop, dat de emancipatie der slaven nog in dit jaar zoude zijn tot stand gekomen; nu men zich daaromtrent al weder te leur gesteld ziet, moet er streng worden gewaakt tegen ontvlugting der slaven naar Venezuela, die reeds zoo langen tijd en zoo dikwijls van hunne aanstaande vrijheid hebben hooren spreken, dat zij er geen geloof meer aan hechten, en dus alle pogingen in het werk stellen om te ontvlugten. Meestal gaat zulks van het grootste gevaar voor hun leven vergezeld, daar zij dikwijls van zeer gebrekkige vaartuigen gebruik maken, om de overkust te bereiken.

»In de republiek Venezuela woeden de burger-oorlogen steeds voort, zoodat vele ingezetenen het land verlaten en zich tijdelijk hier en elders vestigen. Er bevinden zich thans verscheidene uitgeweken familiën hier, de levensmiddelen worden daardoor zeer duur en voornamelijk de Hollandsche provisiën schaarsch, daar er met het moederland weinig handel wordt gedreven. Zelfs ziet men hier geene Nederlandsche muntspeciën. Het circulerend medium bepaalt zich tot allerlei vreemde munt en bankpapier. Voor Nederlandsche munt wordt eene agio van 8 pCt. en voor wissels meer dan 9 pct. agio betaald; men verwacht algemeen, dat die in het najaar nog hooger zal opgevoerd worden.

»Ten gevolge der onlusten in Venezuela, is Z. M. schoener *Schorpioen*, komm. luit ter zee 1ste klasse van Moorsel, den 9 Augustus derwaarts vertrokken, omdat eenige vreemde kooplieden van la Guayra bij het gouvernement alhier, om een oorlogschip hadden gevraagd, daar la Guayra in handen der federalisten was gevallen. De generaal Aguado had de stad op den 1 Augustus met ruim 200 man troepen van den kolonel La Plaija zonder slag of stoot genomen. Het garnizoen, dat uit 300 man bestond, had zich terstond voor de federatie verklaard en zich onder den generaal Aguado gesteld, die, na eene vergeefsche poging gedaan te hebben, om Carasas te overmeesteren, overal in de straten der stad barikades deed opwerpen, om zich tegen een aanval der gouvernementstroepen te kunnen verdedigen. Op den 19 Aug. maakte zich gen. Aguado met 40 man troepen van eene ter reede van La Guayra liggende Spaansche brik, *Galgo* genaamd, meester en zond den kapitein en de equipage, na eerst de Spaansche vlag beleedigd en met voeten te hebben getrapt, aan wal. Deze begaven zich naar den Spaanschen consul, die, daar er een Ned. oorlogschip ter reede lag, bij den Nederl. vice-consul hulp verzocht, zich aan boord van Z. M. schoener de *Schorpioen* onder bescherming der Ned. vlag stelde, en den comm. bijstand verzocht, om de Spaansche brik *Galgo* terug te vragen. De komm. der *Schorpioen* eischte nog dien zelfden avond de brik van den gen. Aguada op, en nam haar onder zijne protectie. Den 20 Aug. werd er reeds tot de teruggave besloten, hetgeen nog dien zelfden dag plaats had. Den 29 Aug. kwam de Spaansche oorlogsbrik *Palayo* ter reede van La Guayra, waarop de *Schorpioen* naar hier terug keerde.

»La Guayra is thans weder in handen van het gouvernement.

Eergisteren is Z. Ms. schoener *de Schorpioen* weder naar Porto Cabello en La Guayra gezeild, vermoedelijk om een paar Curaçaosche schoeners op te eischen, die door de Venezuelanen zijn aangehouden.

» De Curaçaosche kooplieden weten van de onlusten te Venezuela voordeel te trekken, daar zij al de partijen van trekwapens en amunitie, ja zelfs van oorlogschepen voorzien."

AMERICA.

In een brief uit Titusville, in Pensylvanie, worden de navolgende byzonderheden omtrent de ontdekking eener olie-bron medegedeeld: In Mei ll. heeft de heer Drake een aanvang gemaakt met de boring op het terrein der Oil-Creek, ter opsporing der bron, die zulk eene aanzienlijke hoeveelheid olie over die gronden verspreidt. Ten gevolge daarvan ontdekte men den 1sten September ll., ter diepte van 71 voeten, eene rotskloof, waaruit men tot aller verbazing een straal water met olie vermengd zag ontspringen, die 400 gallons zuivere olie in de 24 uren opleverde. De pomp, die terstond op die plek werd geplaatst, levert gemiddeld per minuut een mengsel van 5 gallons, hetwelk in een groot bassin wordt opgevangen, waarin de olie zich van het water afscheidt en naar boven komt drijven, waarna men het water van onderen door pijpen laat afloopen. Men is thans bezig met de constructie eener sterker werkende pomp en de verbreeding der spleet, waardoor men rekent dagelijks 1000 à 1200 gallons olie te zullen verkrijgen. De sensatie, door deze hoogst belangrijke ontdekking te weeg gebragt, is niet minder dan die zich tijdens de ontdekking der Californische goudmijnen openbaarde.

GETROKKEN KANONNEN.

Men leest in den *Constitutionnel*, het dagblad van Yonne:

Voor eenige dagen werden te Auxerre een zeker aantal dezer belangrijke oorlogswerktuigen aangebragt en op de esplanade *de l'Arquebuse* aan de Tempelpoort opgesteld. In den italiaanschen oorlog speelde dit geschut een groote rol, vooral te Solferino, waar de oostenrijksche reserves werden neergeveld, zonder dat zij deel aan het gevecht konden nemen. Wij willen van de getrokken kanonnen spreken, die den dood brengen in de vijandelijke rijen op inderdaad ongeloofelijke afstanden en wier schoten met vreeslijke juistheid treffen.

Wij gelooven der billijke nieuwsgierigheid van onze lezers te voldoen, door hen van deze vernielingswerktuigen een beschrijving te geven, die zij nog nergens elders hebben ontmoet.

Deze kanonnen zijn van brons, veel kleiner dan andere, van een kaliber van 4 pond. Zij zijn van zes hellende en zeer sterk gemarkeerde groeven voorzien. Voor de berging der lading hebben zij een kleine kamer, evenals in de karabijn van Delvigne en als in de artillerie-zelve de oude houwitsers. Het projectiel rust tegen den wand der kamer, en is van binnen hol, van gedaante als een kogelvormigen cylinder (*Cylindro-sphérique*), bijna gelijk aan een geweerkogel, en heeft een afronding als deze.

Het cylindervlak des kogels is op zes plaatsen gegroefd en voorzien van evenveel tinnen spiebouten, die men daarin heeft aangebragt. Deze spiebouten worden door de kracht van gaz-uitzetting in de groeven gedreven en geven den kogel de juistheid eener buks.

Soms is het projectiel met kogels gevuld, die men op elken verlangden afstand doet springen. Tot dit einde is de gezwinde lont, die in verband staat met de ontploffende stoffen in den kogel, uitwendig van verschillende afstandsafmetingen voorzien. Wanneer men dus het projectiel op zekeren afstand wil laten springen, heeft men alleen vooraf de lont op het daarop aangegeven merk aftesnijden. De aanzetter is uitgeboord, evenals de laadstok eener buks, om den kop van het projectiel te grijpen. De bewegelijke opzet (*hausse mobile*) is regts van het kanon aangebragt. Het schot schijnt tot op 2600 Ned. ellen zeker te zijn; de schoots-verheid bedraagt 4500 N. Ellen.

Deze stukken zijn ligt en gemakkelijk te behandelen In Italie zag men ze onophoudelijk op alle punte. van den gezigteinder. Te Montebello heeft men ze on een hoogte gezien, die voor de artillerie ongenaakbaap was, van waar zij den vijand tot op een aanmerker lijken afstand wegmaaiden. De uitvinding ontwikkelt zich snel. Men spreekt reeds van proeven, die een schootsverheid van 6 à 7000 Ned. Ellen geven.

De beroemde engelsche Armstrong-kanonnen schijnen niets anders te zijn dan getrokken kanonnen, die door de kamer of broek (*culasse*) geladen worden.

De Chinezen in America.

De blijvende invloed der chinesche landbouwers op de Vereenigde Staten is een feit, dat de aandacht trekt zoowel van den staathuishoudkundige als van den staatsman. Drie duizend bewoners van het Hemelsche rijk zijn op dit oogenblik onder weg naar San Francisco. Kalifornie heeft reeds een groote chinesche bevolking. Niettegenstaande hunne karakteristieke ondeugden, zijn de Chinezen, hoewel niet bemind, toch nuttige leden der maatschappij bevonden. Zij beoefenen opgeruimd het ruwe werk van den landbouw, zijn verwonderlijk eenvoudig in hun kleeding en werken voor zeer geringe loonen. 't Is inderdaad niet onwaarschijnlijk, dat de arme inwoners van dat uitgestrekte rijk, 't welk binnen zijn grenzen ongeveer de helft van het menschelijk geslacht bevat, bestemd is, om groote veranderingen te bewerkstelligen in den industrieelen, zoo niet in den maatschappelijken en staatkundigen toestand van America. De meest in 't oogvallende uitwerking van de chinesche landverhuizing is voor het oogenblik, dat zij den neger verdringt. De koelie in Kalifornie heeft alree den Africaan onmogelijk gemaakt. De Maleische landbouwer wordt er, even als in West-Indie op prijs gesteld en boven zijn zwarten broeder verkozen. De vrijwillige immigratie van Canton en Shanghae in de americaansche staten der stille Zuidzee belooft enorm te zijn. Tot dusverre zijn er velen naar Kalifornie getrokken, maar 't is wel waarschijnlijk, dat zij ook aan den Oregon zullen landen. Geen twijfel, of zij zullen zich over de atlantische staten uitbreiden, en als zij daar eens in gelijke sterkte aanwezig zijn als de Europeanen, wat zal dan hun maatschappelijke en staatkundige toestand zijn! Zullen zij als blanken of als kleurlingen beschouwd worden? Zullen zij even als de landverhuizers uit Ierland en Duitschland, de gunsten genieten der naturalisatiewetten? Dit zijn vragen, die aan den staatkundigen gezigteinder opkomen. Maar de gang der gebeurtenissen daar is snel en alles werkt zamen, om te bewijzen, dat er nog maar is gezien het begin des strijds van rassen en beginselen, waardoor de instellingen der Vereenigde Staten als in het vuur beproefd zullen worden.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Het *Bataviaasch Handelsblad* heeft in onzen vorigen brief aanleiding gevonden, een *vijftal* vragen tot ons te rigten. Die vragen zijn vermeld in zijn nommer van woensdag den 14den dezer.

Wij laten die hieronder volgen met onze beantwoording.

1. „Bestaat er geen verschil tusschen een *los gerucht*, dat men «destijds teregt noemde een *Passerpraatje*, en den inhoud van een «rekwest aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië «gerigt, door *vijf zesden* der respectabelste ingezetenen van de Re«sidentie Cheribon onderteekend en ons met uitdrukkelijk verzoek «om plaatsing toegezonden?"

In dit geval bestaat er bepaald geen verschil.

Waarin toch lost zich alles op?

Alles lost zich op in een enkel feit.

In het feit, dat er een *brandbrief* is gevonden.

In dien brandbrief wordt de goede *Cheribonsche* gemeente bedreigd met *moord* en *doodslag*.

Niets meer, niets minder.

Maar wat was die brief anders dan eene *fictie*?

En is een *fictie* van gewigtiger beteekenis dan een *gerucht* of een *passerpraatje*?

Hoe kan men bovendien aannemen, dat een opstand zou worden aangekondigd door het leggen van *brandbrieven*? Schuilt hieronder ook de een of andere vijand van den Heer *de Serière*?

2. »Is het overeenkomstig met de *goede trouw*, die de steller «der vragen verlangt, dat men hem toekenne, dat *hij* op het ver«zoek van 54 ingezetenen van *Cheribon* den schijn werpt van stel«selmatige oppositie tegen den resident *de Serière*?"

Deze beschuldiging werpen wij verre van ons.

Het zou dwaas zijn al die onderteekenaars van stelselmatige oppositie te verdenken.

Maar men begrijpe ons wel.

Wij houden vol, dat stelselmatige oppositie hier de *aanleiding* is geweest.

Toen er eens een paar handteekeningen onder het rekest waren geplaatst, was niets gemakkelijker, dan er meer te krijgen.

Het zijn gewoonlijk de eerste handteekeningen, die de volgende uitlokken.

Dit ziet men immers dagelijks.

En waarom zou *Cheribon* een uitzondering maken op dezen regel?

Maar er is meer.

Het rekest was zoo ingekleed, dat het grootste gedeelte der onderteekenaren niet kon bevroeden, dat het er den Heer *de Serière* door kon schaden.

Die onderteekenaren hebben geen kwaad gezien in de oprigting van een *Scherpschuttersgenootschap*.

Ziedaar waarom het adres zooveel handteekeningen draagt.

Wij keuren de oprigting van dat *genootschap* niet af.

Maar wij keuren af, dat men het rekest *zoo* verborgen heeft gehouden voor den Resident.

Wij keuren af, dat men er hem toen eerst mede bekend maakte, toen men wist, dat het rekest reeds per post aan de Regering was geëxpediëerd.

En wij gelooven met deze afkeuring niet geïsoleerd te staan.

Wij meenen zelfs te mogen aannemen, dat een groot gedeelte der onderteekenaren in die afkeuring deelt, en dat zij zich zouden hebben teruggetrokken, als zij *a priori* hadden geweten, wat zij *a posteriori* vernamen.

3. «De Schrijver zegt:

„„Maar wij kunnen Uwe lezers de bepaalde verzekering geven, dat er „geene de minste vrees bestaat voor eenige onrust onder de Cheribon„sche bevolking."

«Is die bewering van een *enkel ingezeten* van *Batavia* niet eenig«zins gewaagd tegenover de bewering van 54 ingezetenen van «Cheribon, geuit in een stuk der Regering van Nederlandsch-„Indie met bekendstelling van hunne namen aangeboden?"

Grootendeels hebben wij deze vraag hierboven reeds beantwoord.

Onze bewering moge gewaagd schijnen, inderdaad is zij het niet.

Wat wij weten van deze zoo geheel *mysterieuse* geschiedenis, berust *niet* op *eigen gezag*.

Wij hebben geput uit eenige brieven van geheel onpartijdige inwoners van *Cheribon*.

Omdat (zoo loopt de redenering van het Handelsblad) omdat in een rekest aan den Gouverneur-Generaal gezegd is, dat er onrust heerscht en dat dit gezegd is door 54 onderteekenaren, daarom is het *waar*.

Maar deze geheele redenering valt weg tegenover het feit, dat het rekest berust op eene *fictie*, op een *verdichten* brief!

Wij maken ons sterk, dit later aan te toonen.

4. „Zoo wij het rekwest niet openbaar gemaakt hadden, zoo de rege„ring niet waakzaam ware en een *enkel* betreurenswaardig voorval in „Cheribon plaats grepe, zouden dan de 54 onderteekenaren van het re„kwest ons stilzwijgen, onze „voorzigtigheid" niet als pligtverzuim „hebben gebrandmerkt?"

Uit de wijze waarop deze vraag is gesteld, zou men moeten afleiden, dat de Regering alleen daarom zou waken, omdat het Handelsblad het rekest had gepubliceerd.

Wij vinden deze bewering eenigzins gewaagd.

Ons stellende op het standpunt van het grootste deel der onderteekenaren, was, naar ons inzien, meer dan genoeg gedaan met de verzending van het rekest. Dat zou zeker op de Regering reeds meer dan genoegzamen indruk hebben gemaakt met zijne *vierenvijftig onderteekenaren*.

Openbaarmaking was *overbodig*.

Maar zij was *niet alleen overbodig:* zij was ook *onvoorzigtig*.

Die openbaarmaking toch zou geen enkel „*betreurenswaardig* feit" ooit kunnen *voorkomen*.

Die openbaarmaking kon alleen *onrust* wekken.

Van daar dat zij was *hoogst onvoorzigtig*.

Van daar dat wij haar afkeurden.

5. „Werden gedurende den vijfjarigen opstand op Java niet „alle berigten en geruchten van opstand in de *Javasche Courant* „gepubliceerd?''

Noch de redactie van het Bataviaasch Handelsblad noch wij dweepen in den regel met maatregelen, die geen ander voordeel hebben dan *dertig* jaar oud te zijn.

Wij herhalen echter wat wij vroeger zeiden: *men behoort anderen niet te laken wat men zelf doet*.

BATAVIA, December 1859. Uw bestendige lezer.

LOSSE SCHETSEN.

II.

Het Indisch Leger.

De Inlandsche soldaat.

(*Vervolg van ons No. van 8 December ll.*)

Wie onzer lezers heeft zich niet verheugd over de laatste koninklijke besluiten in het belang der officieren van het Indisch leger, hunne weduwen en weezen genomen?

Die besluiten in verband beschouwd met de reeds vroeger gebragte verbetering in de positie der *eerste* en *tweede* luitenants hebben de toekomst van velen verzekerd.

Ook het lot van den *Europeschen soldaat* is door de regering ter harte genomen, hoezeer wij in onze vorige schets hebben aangetoond, dat er nog veel te doen overblijft.

De positie der *militaire ambtenaren* werd door een ander behandeld in het nommer van dit blad, van laatstleden zaturdag.

Maar wie heeft zich het lot aangetrokken van den *Inlandsche soldaat?*

Is niet hij een hoogst nuttig, een onmisbaar element van het Indisch leger?

Eene der eerste daden van het bewind van den vorigen landvoogd betrof de Inlandsche werving.

Het was hem namelijk gebleken, dat de Inlandsche soldaat werd geëngageerd door middel van *kunstgrepen*. Men lokte hem in *amfioenkitten* en *speelhuizen* en daar was hij spoedig geënroleerd.

Met de beste bedoeling ter wereld, werd mitsdien onder dagteekening van 9 April 1852 genomen het volgend besluit:

Gelezen de missives van het Militair Departement van 27 December en 15 Maart jl., No. 1 en 2;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Ten aanzien van de werving van inlandsche soldaten voor het Indische Leger, het volgende vast te stellen:

1o. Geene andere personen worden tot een engagement toegelaten dan vrijwilligers, die wegens goed gedrag bekend staan en de vereischte ligchamelijke eigenschappen bezitten.

2o. Kunstgrepen, welke ook, om den inlander tot een engagement te brengen, zijn verboden.

3o. De voorwaarden, onder welke een engagement wordt aangegaan, worden behoorlijk aan de bevolking bekend gemaakt.

4o. Op plaatsen, waar garnizoen ligt, geschiedt de werving door middel van geschikte inlandsche onderofficieren, wien schriftelijke vergunningen worden verleend, om zich buiten den militairen rayon te begeven.

5o. Elders zijn de hoofden der gewestelijke besturen met het toezigt over de werving belast. Zij bezigen voor het werven de kommandanten der djaijang-secars, de instructeurs der pradjoerits, dan wel andere personen.

Het geneeskundig onderzoek, waarvan de aanneming afhangt, wordt in de thans bedoelde gewesten bewerkstelligd door dengene, wien de burgerlijke geneeskundige dienst is opgedragen. Hij volgt hierin de militaire voorschriften.

De door hem goedgekeurden worden dadelijk aangenomen en vervolgens naar het naaste garnizoen gebragt. Derwaarts worden mede gebragt de recruten, die in het gewest, waar zij zich aanmelden, niet geneeskundig onderzocht kunnen worden.

6o. De betaling van het handgeld heeft plaats terstond na de aanneming, en zulks, in de gewesten bij 5o. bedoeld, door eenen ambtenaar namens het hoofd van het gewestelijk bestuur.

7o. Jaarlijks zendt het Militair Departement aan den Gouverneur-Generaal een uitvoerig en beredeneerd verslag over deze werving.

Ten derde. Naar aanleiding van 3o. in art. 1 hierboven, te bepalen, dat in het laag Javaansch, Maleisch, Madureesch en Soendasch, vertaald zal worden het aan dit besluit gehecht *Kort overzigt* van eenige personele verordeningen omtrent het inlandsch gedeelte des legers, en dat aan het Militair Departement en de hoofden der gewestelijke besturen het vereischte getal exemplaren van de vertalingen gezonden zal worden, ten einde die zoo veel mogelijk te verspreiden. ¹)

Ten tweede. De hoofden der gewestelijke besturen aan te schrijven, om er inzonderheid voor te waken, dat al de betrokkenen, op staanden voet, en voorts zonder eenige beperking, het genot ondervinden van de bepaling, in het evengemeld kort overzigt opgenomen, luidens welke gepensioneerde of gedecoreerde ontslagen militairen vrij zijn van heerendiensten.

Ten vierde. Aan te teekenen:

a. dat aan de hoofden van gewestelijk bestuur, over de inlandsche werving nog geschreven is in de cabinets-missive van heden, No. 61;

b. dat zij, in de gewesten bij 5o in art. 1 bedoeld, door het Militair Departement voorzien zullen worden van gedrukte modellen voor engagement-acten, en van voorschriften tot leiddraad van burgerlijke geneeskundigen bij keuring van militairen:

c. dat door de bepalingen opgenomen in het bovenbedoeld kort overzigt, zijn gewijzigd de artikelen 139 en 207 van het algemeen réglement op de militaire administratie, betreffende de verloven en handgelden.

Ten vijfde. ENZ.

Extract dezes zal worden verleend aan het Militair Departement enz.

Accordeert met voors. Register.
De adjunct-Secretaris van het Gouvernement,
WIJNMALEN.

En om te toonen, dat hem de handhaving van het zoo even mede gedeelde besluit ernst was, schreef die landvoogd aan de hoofden van gewestelijk bestuur de volgende circulaire.

BUITENZORG, den 9den April 1852.

Kabinet.

No. 61.

Kort na aanvaarding van het bestuur vernam ik, dat de *werving van inlandsche soldaten voor het Indische leger* gemeenlijk plaats had door middel van kunstgrepen, welke den toets der zedelijkheid niet kunnen doorstaan, en zelfs van zoogenaamde speelhuizen, waar de openbare verordeningen op de dobbelspelen overtreden worden.

Zulks gaf aanleiding tot eene briefwisseling, welke geëindigd is met het besluit van heden No. 15, waarvan UwEdGestr. extract ontvangt.

Het stelsel van kunstgrepen bij de werving is daarbij bepaaldelijk afgeschaft, en een gedeelte der werving aan de hoofden van gewestelijk bestuur opgedragen.

Onder aanteekening, dat een krachtig Leger in Indië niet denkbaar is zonder goede inlandsche soldaten, en dat alzoo de onderwerpelijke zaak ten onregte beschouwd zou worden als uitsluitend *militair*, heb ik de eer UwEdGestr. nadrukkelijk uit te noodigen, om tot bereiking van het oogmerk, waarheen het besluit streeft, naar beste vermogen mede te werken.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie,
(*w. g.*) DUYMAER VAN TWIST.

Wat is het resultaat geweest van deze voorschriften?

Het resultaat is geweest, dat nog niet lang geleden niet minder dan ongeveer *drie duizend Inlanders* aan de legerformatie ontbraken.

Die uitkomst is wel het beste bewijs, dat de in 1852 genomene maatregelen slecht hebben gewerkt.

De vorige landvoogd heeft zich niet weten te verplaatsen in de Indische maatschappij.

Zijne maatregelen zouden misschien doeltreffend geweest zijn voor een *Utopia*.

Zij deugden niet voor het land, waar zij moesten worden toegepast.

Zouden zij zelfs wel gedeugd hebben voor een beschaafden christelijken staat?

Toegepast op de werving in Europa voor de legers daar en elders, zouden zij misschien geene andere uitwerking hebben gehad. Of zou men denken dat zelfs in de meest beschaafde landen van Europa geene kunstgrepen worden aangewend?

Wat *hier* de *amfioen* en *dobbelkitten* zijn, zijn *ginter* de *herbergen* en *tapperijen*.

Eene zevenjarige werking der bepalingen van 1852 heeft bewezen, dat zij in de uitvoering falen.

Om het Inlandsch gedeelte van het leger weder aan te vullen, heeft de regering onlangs moeten toelaten, dat die bepalingen minder gestreng werden toegepast.

Een lager minimum der lengtemaat van den Inlandschen recruut werd, almede onlangs, nagenoeg gelijktijdig ingevoerd met de verhooging van het reëngagements geld.

Deze maatregelen kunnen gunstig werken.

Maar wij gelooven, dat het lot van den *Inlandschen soldaat* aanmerkelijk moet worden verbeterd, wil men het leger voltallig behouden.

De voeding van den Inlandschen militair is veel te krachteloos. Zij bestaat uit 1⅓ pond rijst per dag, met eenig zout, peper, azijn en olie. Wat brandhout wordt hem verstrekt om zijn voedsel te koken. Van ziet van *vleesch* of *visch* is geene kwestie. Wil hij zich dat verschaffen, dan behoort hij het te doen van zijne soldij, die voorin het eerste engagements tijdvak niet zeer ruim is. Zij bedraagt voor een soldaat 25 duiten per dag.

Was zij al luttel onder het *duitenstelsel*, zij wordt feitelijk nog minder, nu onder het *centensysteem* alle eerste levensbehoeften duurder dreigen te worden.

¹) Wij houden dit *Kort overzigt* terug, als voor den lezer van weinig waarde.

Behalve eene verhooging der soldij behoorde ieder inlandsch soldaat van het Indisch leger dagelijks eene voldoende portie *vleesch* te bekomen.

Laat men ons niet tegen werpen, dat de *Javaan* geen vleesch behoeft.

Wij antwoorden met een feit van zeer recenten aard.

Het 10e. bataillon kwam uitgeput en afgemat van de *Bonische expeditie* terug.

Het Europeesch gedeelte van het bataillon, dat goed gevoed wordt, was er spoediger boven op dan het inlandsche.

Ten laatste wist de verdienstelijke Majoor, later Overste *Smits*, te bewerken, dat aan ieder inlandsch soldaat dagelijks een ration vleesch werd verstrekt. Bij den dag kwamen die vermagerde uitgeputte soldaten weder bij. De gezondheid keerde terug. Al spoedig vertoonde het 10e. bataillon zich in zijne vroegere schoone houding.

Wat men voor het 10e. bataillon deed, behoort gedaan te worden voor al de inlandsche militairen. Dan zal men een krachtig en energiek leger krijgen, maar vooral zal er de werving door worden aangemoedigd onder de Madurezen, die het in hunne dessa al zeer armoedig moeten hebben, als zij zich niet iederen dag een stuk vleesch weten te verschaffen.

Laat de *voeding* van den inlandschen militair te wenschen over, niet minder vereischt het stelsel van *belooning* eene gewigtige herziening.

Het pensioen dat voor hem is weg gelegd, is onvoldoende, Het bedraagt (ons altijd bepalende bij de beschouwing van den *soldaat*) ƒ 54:— 's jaars als hij *vijf en twintig jaren* goed gediend heeft, of in dienst zoodanig verminkt of gewond geraakt is, dat hij geen militair kan blijven.

Het is ƒ 81 's jaars, als hij een zijner ledematen of het gezigt verloren heeft.

Een inlandsch soldaat, die door een *vijf en twintig jarigen* omgang met Europeanen in dagelijksche aanraking is geweest; daardoor Europeesche denkbeelden en behoeften heeft gekregen, dikwijls vrouw en kinderen heeft, is ongeschikt geworden voor het bedrijf, waarvoor hij in zijne jeugd werd opgeleid, bijna uitsluitend: de *landbouw*.—Van ƒ 4.50 's maands kan hij onmogelijk, zelfs in de meest goedkoope dessa van Java met de zijnen leven Beklagenswaardig is dan ook zijn lot.

Eene verhooging van het gagement, dat nu meer dan een kwart eeuw geleden vastgesteld werd, behoort naar ons inzien tot de onvermijdelijke noodzakelijkheden.

Overigens erkennen wij gaarne, dat de vrijstelling van heerendiensten van gegageerde inlandsche militairen een nuttige maatregel is geweest, even als het verleenen van korte verloven aan actief dienenden met behoud hunner inkomsten.

Er is nog een ander zeer aangelegen punt, waarop wij de aandacht moeten vestigen.

In 1839 werd een maatregel ingevoerd, die naar ons inzien niet spoedig genoeg kan worden gewijzigd. In ons oog was die maatregel eene staatkundige fout.

Wij hebben hier het oog op het koninklijk besluit van 24 Januarij 1839 no. 102 (Indisch staatblad no 37).

Blijkens den aanhef van dit besluit, wilde de koning aan het inlandsch gedeelte van Zijne landmagt in de Oost-Indische bezittingen een nieuw bewijs geven van *goedkeuring* en *vertrouwen*

Mitsdien werd eene medaille voor *moed* en *trouw* ingesteld, ter belooning van zoodanige militairen, als zich door uitstekende daden zouden hebben onderscheiden. Zij was alleen bestemd voor *inlanders*.

Overigens blijkt uit de bepalingen van het besluit, dat deze *medaille* moest vervangen het eereteeken van de *Militaire Willemsorde*.

Maar, en hierin ligt de fout, daardoor werd feitelijk aangenomen eene afscheiding van de twee hoofddeelen van het leger: *Europeanen* en *Inlanders*. Instede van het vooral in een leger zoo goed werkend *espril de corps* te bevorderen, bragt men eene verdeeldheid te weeg, die slechts heilloos kan werken.

Men zal ons toch niet diets willen maken, dat aan de *medaille* van 1839 dezelfde waarde wordt toegekend als aan het eereteeken van de *Militaire Willems-orde*?

De medaille is een rond stuk koper of zilver, dat veel gelijkt op een 2½ *Centstuk* of een *zilveren Gulden*. Het eereteeken van de *Militaire Willems- orde* daarentegen is een *sierlijk Kruis*. Het heeft een ridderlijk aanzien. Dat mist de *medaille*.

En dat aan de *medaille* al dadelijk bij hare instelling in 1839 niet dezelfde waarde werd toegekend als aan het *ridderkruis*, leiden wij af uit eene enkele omstandigheid.

De *medaille* wordt namelijk toegekend door den Gouverneur-Generaal; het *ridderkruis* daarentegen door den Koning.

Men ziet dan ook vaak het zonderlinge verschijnsel, dat in een en dezelfde courant voor *hetzelfde militaire feit* de belooningen worden openbaar gemaakt, door den Koning aan de *Europesche*, en door den Gouverneur-Generaal aan de *inlandsche militairen* toegekend.

Moet daaruit niet de natuurlijke gevolgtrekking worden afgeleid, dat de *medaille* niet de waarde heeft van het *ridderkruis*?

Wij gelooven niet te falen in onze beschouwing.

Wij hebben althans achter ons de vrij algemeen bekende feiten van den afrikaanschen luitenant *Hermans* en van een balineschen sergeant.

De luitenant *Hermans* weigerde de *medaille*, omdat hij aanspraak meende te kunnen maken op een *kruis*. De balinesche sergeant, wiens naam ons is ontschoten, bezat reeds de *zilveren medaille*, die men wel eens wil houden voor het *ridderkruis der* 3e. *klasse*. Bovendien was hem eene *eerekris* gegeven. Zijn bataillon zou een deel uitmaken van eene der drie Balische expeditiën. Alvorens te vertrekken, verzocht hij als *eenige gunst*, om het *ridderkruis*, indien hij zich in den ophanden veldtogt weder onderscheidde. *Hij verklaarde alle zijne welverdiende eereteekenen tegen dat kruis gaarne te zullen inruilen.* Het vooruitzigt werd er hem op geopend. *Hij vertrok, maar stierf op Bali den heldendood!*

Naar ons inzien moet men de belooning voor een uitstekend militair feit niet afhankelijk maken van den landaard. Die belooning moest voor den *Europeaan* dezelfde zijn als voor den *Inlander*. Zonder den *Europeaan* te vernederen, zou men den *Inlander* er door verheffen.— Hij zou zijn eigenwaarde gevoelen Hij zou weten, dat de Koning in de belooning van zijne brave strijders geen onderscheid maakt om de kleur van hun gelaat.

Wij gelooven het er voor te mogen houden, dat ons gevoelen vrij algemeen in het Indisch leger gedeeld wordt, vooral door hen, die den inlandschen soldaat in zoovele veldtogten leerden waarderen.

Wat koning *Lodewijk Filips* deed en keizer *Napoleon III* nog doet voor en in *Algerie*, behoorden wij te doen voor en in *Nederlandsch-Indië*.

Is het ooit in hunne gedachten opgekomen, om een *inlandsch* militair van het Afrikaansche leger op eene andere wijze te beloonen als den *franschen* soldaat?

Is het kruis van het *Legioen van Eer* zelfs niet geschonken aan die *Turcos*, die zich in den laatsten Italiaanschen oorlog hadden onderscheiden?

Het voorbeeld van *Frankrijk* behoorde *Nederland* te volgen.— Het kan dat met des te meer gerustheid doen, omdat niemand aan de Franschen groot talent zal ontzeggen in zaken van zuiver militairen aard.

Er zijn welligt enkelen, die ons gevoelen niet zijn toegedaan.

Zij beweren dat de inlandsche soldaat weinig of nooit militair *beleid* aan den dag legt, en dat daarom dan ook op het randschrift der medaille van 1839 slechts worden gevonden de woorden: „*Voor moed en trouw*" terwijl het ridderkruis blijkens het opschrift wordt geschonken" *voor moed, beleid, en trouw*".

Die bewering wordt echter schier op elke bladzijde van de geschiedenis der oorlogen en veldtogten in Nederlandsch-Indië van de laatste jaren ontzenuwd. Bewijzen van het tegendeel zijn te over voorhanden.

Overigens vermeenen zij, dat het *ridderkruis* misstaan zou op de borst van een inlander, gekleed in een dikwijls haveloos inlandsch pakje, omzwervende in zijne dessa.

Tegenover deze bewering stellen w het bekende feit, dat een Indisch officier op *den Dam* komende te *Amsterdam*, aldaar een oud gedekoreerd soldaat van het Indisch leger aantrof, die zijn kost verdiende met *schoenen te poetsen!*

Wij gelooven dan ook de drogredenen niet te moeten wederleggen, die gewoonlijk worden aangevoerd tegen ons stelsel, om de wijze der belooning van een uitstekend militair feit niet afhankelijk te maken van de kleur.

Voor den inlandschen soldaat zal het een groote prikkel wezen om zich te onderscheiden, als hij ziet dat de Militaire Willemsorde voor hem even goed toegankelijk is als voor zijn Europeschen kameraad.

Het zal den band, die tusschen de verschillende elementen van het leger behoort te bestaan, naauwer toehalen en versterken.

Het is niet alleen ten aanzien der belooning voor uitstekende militaire daden, dat er helaas een groot onderscheid heerscht tusschen den Europeschen soldaat en zijn *Inlandschen* wapenbroeder.

Ook in de kleeding bestaat een groot verschil.

Overal ziet de inlandsche soldaat zijne minderheid tegen over zijn Europeschen kameraad. Beiden dienen één koning.

En toch worden zij zoo verschillend beloond en gekleed.

Wij nemen aan dat de kleeding voor den Europeaan goed en geschikt is, hoezeer er nog vele verbeteringen, vooral in het leelijke Pruissische hoofddeksel zouden zijn aan te brengen.

Men zal dat toch wel voor geen *Kepi* willen houden.

Maar men moet den inlander geene kleeding geven, die slechts eene flaauwe imitatie is der kleeding van den Europeaan. Dan zou het nog oneindig beter wezen, hem meer naar Oosterschen aard te kleeden, zoodanig dat zijn hoofdhair niet behoefde te worden afgeknipt, iets waar vooral de Javaan zooveel tegen heeft. Dit hoofdhair kan soms een doodelijken houw van den vijand afwenden. Daarom ook ziet men in Europa de shakos van vele kavallerieregementen voorzien van een langen neerhangenden staart.

De *Zouaven* uniform zou misschien met eenige wijziging van localen aard, wel voor den inlandschen soldaat het geschiktst zijn.

Ook hierin kunnen wij gerust bij de Franschen ter schole gaan.

Die hebben zelfs aan hunne Europesche troepen eene soort van Oosterschen uniform gegeven.

(*Wordt vervolgd.*)

BATAVIA, *Decemb.* 1859. *Justinus.*

Nieuws op het gebied van Kunst en Wetenschap, Handel en Nijverheid, enz.

Ontdekkingen en Uitvindingen.

Boydels Spoorweg met eindelooze sporen. Een locomotief met een trein van vijf vierwielige wagens, vervaardigd voor de Republiek van Venezuela (Zuid-America) is gedurende 4 dagen gebruikt, om langs den gewonen weg kolen uit eene kolenmijn in Little Kolton, bij Worsly (toebehoorende aan de Heeren J. Gibson en Co.) naar Manchester over te brengen, zijnde een afstand van 8 Eng mijlen.

De weg is golvende en heeft verscheidene aanzienlijke hoogten, waarover de trein met het meeste gemak door drie menschen geleid werd. De vijf waggons wegen ledig ieder 2 ton en waren beladen elk met 4 ton kolen, waardoor de last, getrokken door de locomotief, ruim 30 ton bedroeg, behalve nog haar eigen gewigt, ruim 11 ton.

De opgegeven afstand werd geregeld afgelegd in weinig meer dan 3¼ uur, waaronder begrepen zijn 12 minuten om water in te nemen, maar deze had in veel minder tijd kunnen afgelegd worden, ware niet de trein steeds opgehouden door vrachtkarren, wier beweging hij gedurende 1½ mijl moest volgen, totdat zich door meerdere breedte van den weg eene gelegenheid opdeed, die voorbij te gaan. De weg loopt met scherpe hoeken naar de mijn, welke hoeken door den trein zonder op te houden zeer gemakkelijk gemaakt werden, terwijl de waggons elkander zoo geregeld volgden, alsof ze over een spoorweg liepen.

De locomotief heeft twee horizontale cilinders, ieder van 7 duim middellijn en de voorwielen 7 voet en zijn op deze de eindelooze sporen bevestigd. Voorop de locomotief bevindt zich eene schroef, waardoor de ketels bij het beklimmen of afdalen van hellingen in waterpasse rigting gehouden worden.

De trein is door duizenden onderzocht en heeft bewezen geschikt te zijn voor alle soorten van wegen, die door gewone voertuigen kunnen bereden worden, hetzij hard of zacht, waterpas of golvend. Hij beschadigt die wegen niet in het minst en heeft in zijne volle lengte ruim 100 voet door de druk bezochte straten van Manchester gereden.

Het beste bewijs voor de algemeene ingenomenheid met dit stelsel zijn de menigvuldige aanvragen, die de vervaardigers voor soortgelijke machines ontvangen hebben.

Natuurkunde, enz.

De natuurschatten en merkwaardigheden, die de *Novara* heeft medegebragt, zullen in een museum te Weenen vereenigd en in het keizerlijk gebouw des *Augartens* zoo spoedig mogelijk ten toon gesteld worden.

— Dr. Hochstetter, van de geleerden der Novara op Nieuw-Zeeland teruggebleven, heeft, naar den wensch der koloniale regering ongeveer half Maart dezes jaars, van Auckland uit, een reis gemaakt naar de streken van Waikato en het meir, vergezeld door den duitschen geleerde J. T. Haast, den Engelschman Drummond Hay, den schilder Koch en den photograaf Hawal, benevens een aantal inlanders, en is den 24sten Mei op het punt van uitgang teruggekeerd, beladen met verzamelingen, die met betrekking tot zoologie, botanie, mineralogie, ethnographie en geologie, voor de kennis van het inwendige des lands van groot gewigt zijn. Hij heeft belangrijke kalksteenaderen (*Kalksteinflötze*) en merkwaardige holen in kalkgebergten ontdekt, het 1300 voet boven de zee gelegen meir Taupo en, aan het zuidelijk einde hiervan, den nog werkzamen 700 voet hoogen vulkaan Tongariro bezocht, waarachter zich de omstreeks 3000 voet hooge Nuopahn met zijn sneeuwtop verheft. De stroom Waikato stroomt uit het Taupameir, in welks nabijheid zich, als op IJsland, kokende spring-, zwavel-, en dampbronnen bevinden. Deze bevinden zich tusschen den Tongariro en een anderen nog werkzamen vulkaan aan de Oostkust. De streek is in elk opzigt merkwaardig en zal door Dr. Hochstetter, die in Augustus Nieuw-Zeeland verlaat, na zijn terugkeer worden beschreven.

— Dr. David Livingstone heeft 1 Junij berigt gezonden over de nieuwe ontdekkingen op zijn africaansche reis 't Is hem gelukt met zijn kleine stoomboot van maar 31 duim diepgang de beide groote rivieren Zambeze en Shire verre op te varen. Beide vond hij bevaarbaar, de oevers buitengewoon vruchtbaar en betrekkelijk gezond, daar er bergen, door goed besproeide dalen gescheiden, in groot aantal worden aangetroffen.

Nadat hij de Shire 100 engelsche mijlen opgestoomd was, maakte hij te voet een uitstapje in het land en vond, 50 mijlen van den oever verwijderd, het binnenmeir Shirwa, een meir van groote uitgestrektheid. Het wel is waar bittere water is toch drinkbaar en er worden een menigte visschen, bloedzuigers, aligators en nijlpaarden in gevonden. Het meir, dat men door den bijvloed Ruo tot op 30 mijlen kan naderen, is door bergen omgeven, die tot 6000 voet hoog zijn; ook moet het alleen door een landstreek van 5 à 6 mijlen breed van het Nyanja of Nyniyesi meir, dat door Burton ontdekt is, gescheiden zijn. Livingstone houdt deze landstreken volkomen geschikt, om er boomwol, die er in menigte groeit, en suikerriet te verbouwen.

— De sterrekundige Dr. R. Luther heeft op de sterrewacht te Bilk de achtste planetoide-ontdekking gedaan. Deze 57ste planetoide heeft den naam Mnemosyne ontvangen.

Spoorwegen.

Op de engelsche spoorwegen reisden het vorige jaar 139,193,699 menschen, van wie 26 door ongelukken het leven verloren en 419 gekwetst werden; dus komt een doode op 5 millioen en een gekwetste op 300,000 reizigers.

Handel en nijverheid.

— Te Basançon zal tot 1 Junij 1860 een wereldtentoonstelling van uurwerkmakerij en schoone kunsten worden gehouden, in verband tot een districtstentoonstelling voor landbouw en industrie. Deze tentoonstelling staat onder bescherming van prins Napoleon en in 't bijzonder is Zwitserland daartoe uitgenoodigd.

Muziek.

— Het Requiem van Soubre, dat gedurende de Septemberfeesten in de Gudulakerk te Brussel werd opgevoerd, wordt als zoo voortreffelijk van kompositie genoemd, dat het Mozarts Requiem nabij komt.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
December	10	Hamburg	Conradina Lachmann	N. Quedens	Shanghae	19 Nov.	Sydney
〃	12	Nederlandsch	Commercie Compagnie	G. J. Bruker	Batavia	8 Dec.	Middelburg
〃	—	Engelsch	Aden	Wm. Bell	Wampoa	26 Nov.	Liverpool
〃	—	Amerikaansch	Samuel Bussele	E. E. Winchell	Toochow	29 〃	New-York
〃	13	〃	Black Prince	C. H. Brown	Shanghae	20 〃	〃
〃	14	Engelsch	Amathyst	W. Campbell	Singapore	7 Dec.	Liverpool
〃	—	Amerikaansch	Norway	H. B. Major	Macao	28 Nov.	Havana
〃	15	〃	Carritsch	Knoroks	Shanghae	7 〃	New-York
〃	—	Engelsch	Landerdale	Alex. Bowers	Foochow	2 Dec.	Londen
〃	—	Amerikaansch	Horatio	B. G. Palmer	Shanghae	27 Nov.	New-York

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
December	14	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang	18 Dec.	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	—	〃	〃	Palembang	W. A. J. Kuller	Soerabaija	11 〃	W. Cores de Vries
〃	—	〃	〃	Banda	A. G. Neije	Pontianak	12 〃	〃
〃	—	〃	bark	Columbus Almansoor	Sech Matraf	Bencoelen	10 〃	Buys, Jacobsen & Co.
〃	—	Zweedsch	〃	Auguste	V. D. Sandeberg	Melbourne	18 Nov.	J. Cezard & Co.
〃	—	〃	〃	Carolina	A. P. Dijberg	〃	28 Oct.	Maclaine, Watson & Co.
〃	—	Ned. Indisch	〃	Java	J. Worthington	Grissee	1 Dec.	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	〃	brik	Pasekan	Io Setjioe	Pecalongan	5 〃	Gezagvoerder.
〃	15	Fransch	schip	Rose	Isnard	Singapore	6 〃	J. Cezard & Co.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Lachmadie	Sech bin Waber	Soengijslan	19 Nov.	B. J. Jacobs
〃	16	Hamburg	brik	Cristiaan	G. P. N. Binder	Pinang	1 Dec.	C. Bahre en G. Kinder.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Said Maskoor	Mochamat	Singapore	7 〃	Buijs, Jacobsen & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	15	Nederlandsch	bark	Cortgene	D. Dunlop	Soerabaija
〃	—	〃	〃	Johanna Geertruida	P. Flens	Rotterdam
〃	—	Ned. Indisch	〃	Kim Hengseng	Lim Biauwtioe	Pelembang
〃	16	Nederlandsch	schip	Johannes Lodewijk	A. W. van der Waal	Samarang en Soerabaija
〃	17	Ned. Indisch	bark	Srie Palembang	Kwee Kwiesing	Palembang
〃	—	〃	〃	Eldjoesoer	Said Hamza	〃
	—	〃	brik	Marzoek	Sech Oemar Bagawie	Macasser
	—	Engelsch	〃	Harriet	Black	Ccoos Eilanden
〃	—	Ameri aansch	bark	Oriental	Parker	Bremen
〃	—	Meckelenburg	schip	Alt Meckelenburg	Grosser	Sydney
〃	—	Ned. Indisch	bark	Fathal Seroer		Soerabaija

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Doggersbank	P. J. Kerkhoven		Haager & Schuurman.
〃	〃	Graaf van Heiden Reinestein	J. Wamsteker		Schimmelpenninck & Co.
〃	〃	Hugo Grotius	A. K. Zweede		〃
〃	brik	Princes Amalia	W. Groeneweld		〃
〃	bark	Johannes Anthonius	F. Metz		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	〃	Cheribon	Coers		〃
〃	〃	Paul Johan	A. Kooij	Samarang	〃
〃	〃	Staatsraad van der Houven	F. Heijmeriks	Nederland	〃
〃	bark	Postiljon	J. C. van de Poll	Nederland	Dümmler & Co.
〃	〃	Ceres	T. Mammes	Nederland via Tjilatjap	C. Bahre & G. Kinder.
〃	schip	Staatsraad Baud	T. de Jong		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	bark	Konink. Ned. Yachtclub	F. L. Zack		〃
〃	〃	Java	S. S. van Dam		B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Maria Elisabeth	W. van der Valk	Nederland via Tagal	〃
〃	〃	Stad Zierikzee	J. J. Klein		〃
〃	schip	Sumatra*	H. Grivel		〃
〃	〃	de Amstel*	H. H. Rademaker		〃
〃	〃	Galilei	T. C. H. Koch	Amsterdam via Soerabaija	E. Moormann & Co.
〃	bark	Economist	Olivier	Rotterdam	〃
Ned. Indisch	〃	Banail Gair	Said bin Segaf	Macasser	B. J. Jacobs.
〃	〃	Skandaria*	D. T. Varkevisser	Macasser	〃
〃	〃	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	〃	Al Osmanie*	Sech Bahasoan	Soerabaija	〃
〃	〃	Taip Kween*	Abdul Latip	Samarang	〃
〃	〃	Smallwood*	H. W. Miner		van Slooten, Morgan & Co.
〃	〃	Sara Eleonora*	D. Schuijmer		Cassalette & Co.
〃	〃	Java*	J. Worthington		Schimmelpenninck & Co.
Engelsch	brik	Saugeen*	Knight	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
〃	stooms.	Strandon*	Anderson		Pitcairn, Syme & Co.
Deens	brik	Cricis*	Black	Singapore	〃
〃	bark	Dannevinke*	Mogensen		C. Bahre & G. Kinder.
〃	schip	Maria Christina*	C. Voss	Hamburg	E. Moormann & Co.
Bremer	bark	Leontine*	L. Schweitzer		〃
Hamburg	brik	Christiaan*	G. P. N. Binder		C. Bahre & G. Kinder.
〃	bark	Arracan*	Kuhlker		Busing, Schröder & Co.
Oldenburg	〃	Oldenburg*	H. H. Binger		〃
〃	〃	Ammerland*	Popkin	San Francisco	Maclaine, Watson & Co.
〃	schoener	Alfred Hermann*	W. Brammer		E. Moormann & Co.
Fransch	bark	Fernand*	J. M. Blanchet	Nantes	〃
〃	schip	Cezard*	X. Ros	Nantes	J. Cezard & Co.
〃	〃	Rose*	Isnard	Nantes	〃
Zweedsch	bark	Augusta*	V. D. Sandeberg	Kanaal om orders	〃
〃	schip	Prins Carl*	Bergman		〃
Amerikaansch	〃	Boston*	J. Potter		Paine, Stricker & Co.
Hanov.	brik	Amisia*	Arends	China	Metzenderff, Wilmans, Ruys & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen schepen te *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN.
November	30	Nederlandsch	schip	Hendrika	U. H. Bonn	Soerabaija
December	1	〃	〃	Neerlands Koningin	G. Geerling	〃
〃	2	〃	〃	Maarten van Rossen	A. van der Eijk	〃
〃	—	〃	〃	J. Hendrikus Ferdinand	G. H. Lodewijk	Bezoekie
〃	5	〃	〃	Rotterdam	H. Poort	Soerabaija
〃	—	Ned. Indisch	schoen.	With of the Wave	Katjoong	Pamanoekan.

Vertrokken schepen van *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
December	1	Nederlandsch	schip	De Goede Verwachting	K. L. Verschuur	Nederland
〃	—	〃	〃	Nederwaard	D. Kwakkelstein	〃
〃	—	Ned. Indisch	schoen.	Bella	Jono	Sumanap
〃	5	〃	〃	With of the Wave	Katjoong	Soerabaija
〃	—	Nederlandsch	schip	Nieuw Lekkerland	M. B. Hoffman	Nederland
〃	6	〃	〃	Herman de Ruiter	P. J. Feijnt	〃

In lading liggende schepen te *Pasoeroean.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	E. W. van D. v. Isselt	J. C. Kolm	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co. Soer.
〃	〃	Generaal Michiels	D. de Wilde	Nederland	Schimmelpenninck & Co. 〃
〃	〃	Hendrika	U. H. Bonn	Nederland	Dorrepaal & Co. Samarang
〃	〃	Neerland Koningin	G. Geerling	Nederland	E. ten Brinck & Co. Soerabaija.
〃	〃	Maarten van Rossen	A. van der Eijk	Nederland	B. J. van Eck & Co. 〃
〃	〃	Rotterdam	H. Poort	Nederland	Anamaet & Co. 〃

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 16 December.

Arak, *f* 50,— afgedaan
Koffij, Java *f* 35,25,—
———, Padang,
Suiker No. 16 *f* 15,50 @ *f* 15,25—
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 13,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, *f* 200,—
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 150,—
———, 〃 〃 2de kwaliteit, *f* 125,— @ *f* 135,—
———, Carga *f* 106 @ *f* 115,—
———, Gouvernement, 102%.
Wisselkoers op Holland 103½%,— Engeland *f* 11,25 @ *f* 11,32½,— Singapore *f* 2,70,,— China *f* 2,77,— Calcutta *f* 120,— nominaal.

Te SOERABAIJA, den 12 December.

Suiker *f* 15½,—
Koffij,
Rijst, (Carga) ℔ kojang *f* 140 @ *f* 180,—
Idem (witte) 〃 〃 *f* 165 @ *f* 180,—
Kookruiden ℔ pic.
Arak ℔ legger *f* 45,—
Olie (Klapper.) *f* 26,—
Olie (Katjang.) *f* 21,—
Kadjang Matten *f* 9,—
Rotting *f* 8,50 @ *f* 9,—
Wisselkoers 103½

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

van den 6 tot en met den 8 December 1859.

Aanvoer.

Van Padang en Bencoelen per N. I. stoomb. *Macasser*, gez. Bosch, agt. W. Cores de Vries,

30 kn. zilv. munt, *Gouvernement.*
1 kt. sarongs, *Niederer.*
7 pic. was, *f* 20,000 zilv. munt, 15 pic. benzoin, 92 do. dammer, 4 do. notenmuskaat, 8 do. koffij, 7 do. tripang, *Lim Hoa.*
f 9000 zilv. munt, *Said Abd. bin Jafar.*
f 8000 zilv. munt, 8 thails goudwerk, *Tjoa Tjenggiang.*
f 30,000 zilv. munt, *Purvis en co.*
f 6000 zilv. munt, *Tjia Ketjiang.*
f 8000 zilv. *Goei Jongtjan.*
f 5000 zilv. munt, 10 pic. agar agar, *Oeij Toseng.*
f 7000 zilv. munt, *Said Moh. Satrie.*
f 1000 zilv. munt, 1 kt. zeildoek, *Order.*
2 pic. was, 15 do. tabak, 7 do. notenmuskaat, 2 do. foelie, 56 do. dammer, *Abdul Kaum.*
7 pic. oliph. tanden, *Said Jafar Alhabassij.*

Van Nederland per Ned. bark *Doggersbank*, gez. Kerkhoven, agt. Haager en Schuurman.

een partij steenkolen, *N. H. M.*
75 led. leggers, *E. Moormann en co.*
23 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
6/2 pijp. bier, *Order.*

Van Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Batavia*, gez. Neijts, agt. W. Cores de Vries,

2 vn. visch, *Sech Abd. Salim.*
f 3000 zilv. munt, *Said Aloewie Segaf.*
f 2040 zilv. munt, *Said Moh. Ackim.*
f 3700 zilv. munt, *Borneo C. Limited.*
1 kt. zijde, *Metzendorff, Wilmans en co.*
1 kt. zijde, *Said Aboebakar Boeftin.*
6 kn. zijde, *Said Moh. Alhadat.*
1 kt. diversen, *Plump en co.*
22 kn. crackers, 1 do. zijde, *Martherus.*
2 kn. diversen, *Tolson, Hunt en co.*
1 kt. stofgoud, *Sech Abd. Rachman bin Ooda.*
1 kt. diversen, *Sech Said Ba Puijs.*
39 coll. Chin. goederen, *Lim Hoa.*
1 kt. manufact., *Order.*
5 kn. manufact., *Sech Moh. Basandiet.*
12 coll. Chin. goederen, *Tjoe Kaijsiang.*

Uitvoer.

Naar Nederland per Ned. schip *Kosmopoliet*, gez. Bouten, agt. B. Kopersmit en co.

500 pic. tin, 8500 do. suiker, 200 do. rotting, 2000 do. koffij, 1000 do. thee, *N. H. M.*
3 kn. wijn, uit entrep. *L. Platon en co.*
5/4 vn. spek, 2 do. vleesch, *Pesch.*

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Oenarang*, gez. van Hulsteijn, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

1 vt. tongen, 2 kn. wijn, 2 vs. boter, 2 kn. champagne, 2 do. vruchten, 1 do. provisien, 1 do. glaswerk, 2 vs. groentens, 1 kt. schilderijen, 1 kt. zadelwerk, 50 pedattie assen, 5 tross. touw, 4 zeilen, *J. Brown.*
52 kn. naaigaren, 8 do. gedr. katoen, 13 do. wit do. 4 do. jaconets, 2 do. manufact., *Martin, Dyce en co.*
4 roll. touw, 1 pak zeilgaren, *Agenten.*
5 bn. drills, *Morgan, Melbourn en co.*
32 kn. katoen, 1 do. naalden, 1 do. emitatie leder, 1 vt. patjols, 4 kn. speelgoed, *C. Bahre en G. Kinder.*
2 kn. en 22 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
1 kt. laken, 1 do. hoeden, 1 do. pleetwerk, *Gebr. Rozelje en co.*
1 kt. gordijngoed, 4 do. chitzen, 1 do. monsters, 2 bn. woll. dekens, 3 do. drills, 4 do. prints, *Thomas en co.*
27 kn. cambrics, 4 do. gedr. katoen, 1 do. slendangs, *Borneo C. Limited.*
1 kt. schrijfbehoeften, *H. M. van Dorp.*
15 vs. verf, 2 pakk. monsters, 1 bl. en 7 kn. manufact., *Adam en co.*
1 kt. bendie jassen, 1 do. kramerijen, 1 do. glaswerk, 3 do. schoenen, *Hunter, Houghton en co.*
323 kn. koopmanschappen, *Sie Yoetiang.*
55 kn. koopmanschappen, *Tan Hoat.*
77 kn. koopmanschappen, *Yap Ban.*
50 kn. koopmanschappen, *Tjia Kiokbie.*
32 kn. koopmanschappen, *Lim Boen.*
1 kt. suiker, 2 do. suikerwerk, 2 do. siropen, 1 do. thee, *van Maanen en co.*
4 kn. zijde; 1 do. lampen, 2 do. drills, 1 do. wasdoek, 1 do. broekenstof, 1 do. modewaren, 2 do. ginghams, *Gumprich en Strauss.*
8 kn. gedr. katoen, 8 do. gev. do. *G. Wilson en co.*
7 bn. gedr. katoen, 6 do. sarongs, 1 pak monsters, 1 kt. schilderijen, *Arnold en Zoon.*
2 kn. lampen, *Gouijn.*
4 kn. assen en veeren, 3 coll. stoelen, 1 kt. zadelwerk, 1 do. woll. dekens, *van Slooten, Morgan en co.*
50 vs. boter, *Overhand.*
2 ks. suikerwerk, *Leroux en co.*
2 kn. tjindies, 7 bn. vilt, 1 kt. manufact., 10 do. kramerijen, *Pitcairn, Syme en co.*
1 kt. manufact., uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
2 coll. provisien, uit entrep. *E. Moormann en co.*
10 vn. meel, uit entrep. *Paine, Stricker en co.*
2 kt. zijden. en kat. goederen, uit entrep. *Sech Moh. Basandiet.*
4 pic. goeniegaren, *J. Cezard en co.*

Naar Nederland per Ned. bark *Elisabeth*, gez. Harms, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

170 pic. rotting, 10161 do. suiker, 1279 ps. buffelhuiden, 63 do. koehuiden, 221 kn. koper geld, *N. H. M.*
1 vt. patent olie, 1 pak zeildoek, 6 tross. touw, 8 vn. pik, harst en teer, 1/2 aam terpentijn, 1 vt. lijnen, 41 coll. provisien, 1 kt. wijn, 4 keld. genever, 1 vt. bier, 1 kruik patent olie, *Agenten.*
2 vn. meel, uit entrep. *Paine, Stricker en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Prins Maurits*, gez. Bart, agt. B. Kopersmit en co.

5101 pic. suiker, *Fraser, Eaton en co.*
1206 pic. rijst, *Schimmelpenninck en co.*
246 pic. rotting, 2 ks. blikwerk. 1 do. Jap. dekens, *Agenten.*
1 kt. porcelein, 15 do. eau de cologne, *Stok.*
7154 pic. suiker, *Saportas*
550 pic. thee, *N. H. M.*

Naar Engeland per Eng. schip *Nemesis*, gez. Roberts, agt. Borneo C. Limited.

220 pic. rotting, 9832 do. rijst, *Agenten.*
3 kn. natuurkundige voorwerpen, *Tolson, Hunt en co.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. schip *Per Aspera ad Astra*, gez. Admiraal, agt. Landberg, Bezoet Bie en co.

150 pic. rotting, 800 do. tin, 4000 do. koffij, *N. H. M.*

Voor Tjilatjap.

1 kt. provisien, *G. Buijn en co.*
10 kn. madapoll., 3 do. chitzen, 1 kt. rood katoen, 4 do. ongebl. do. 5 vs. spijkers, 3 vn. teer, 2 do. pik, *N. H. M.*
400 pic. ijzer, 50 vs. boter, *J. Cezard en co.*
110 coll. gouv. goederen, 94 stav. ijzer, 1 bos do. 8 blad. koper, *Gouvernement.*
0 keld. genever, 1 kt. cognac, 7 do. wijn, 3 do. madera, 1 do. sigaren, 1 do. sla olie, 1 do. olijven, 1 do. portwijn, *L. Platon en co.*
50 keld. genever, 2 vn. afget. bier, 5 kn. dranken, 3 do. provisien, 5 md. min. water, 1 kt. wijn, 2 vs. boter, 1 kt. kaas, *van der Meulen en co.*
6 kn. provisien, 1 do. zuur, 1 pak monsters, 40 ijzeren platen, 2 zakk. klinknagels, *Agenten.*
1 rijtuig, 2 kn. provisien, 1 kt. glaswerk, *Abeelen, Dennison en co.*
12 vs. spijkers, 15 do. teer, 5 do. verf, 2 keld lijnolie, 1 vt. harst, 4 do. menie, 1 kt. kaas, 2 do. wijn, 2 do. bier, 1 do. bitter, 1 do. diversen, *P. Landberg en Zoon.*
10 coll. provisien, 8 vs. boter, 4 hammen, *Busing, Schröder en co.*
1 kt. eau de cologne, 3 stell. theeservis, 8 riem papier, *Paulina.*
20 keld. genever, 9 vn. bier, 0 kn. wijn, 6 do. cognac, 1 do. portwijn, 6 vs. boter, 1 do. provisien, 2 coll. kleederen, van Dieten der Goes.
6 coll. provisien, 1 kt. diversen, *John Pryce en co.*
2 kn. diversen, 1 do. kleinigheden, *Bond.*
4 vs. loodwit, 6 keld. lijnolie, 3 ks. sla olie, 1 do. lijnwaden, 1 doos gordijngoed, *Jacometti en co.*
65 keld. genever, 40 vs. boter, 12 do. wijn, *Reynst en Vinju.*

Naar Macasser, Timor en de Moluccos via Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Ambon*, gez. Vogel, agt. W. Cores de Vries.

3 kn. bat. sarongs, 1 bl. cotonetten, uit entrep. *Adam en co.*
16 kn. katoen, 6 do. chitzen, uit entrep. *C. Bahre en G Kinder.*
13 coll. manufact., 15 kn. wijn, 2 do. sigaren, 1 pak gouden specie, uit entrep. *B. van Leeuwen en co*
5 kn. wijn, *L. Platon en co.*
1 kt. kleeren, uit entrep. *G. Wilson en co.*
14 kn. manufact., uit entrep. *Tolson, Hunt en co.*
5 vn. wijn, uit entrep. *J. Cezard en co.*
11 kn. manufact., 2 do. sigaren, 3 geldkisten, uit entrep. *E. Moormann en co.*
5 kn. sarongs, 1 do. cotonetten, 2 do. ginghams, 1 do. beddetijk, 2 do. rhijnwijn, 1 ijzer kist, 2 do. cherry, 2 do. geweren, 1 do. doeken, uit entrep. *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. cotonetten, 4 coll. glaswerk, 10 do. wijn, 10 keld. genever, 4 vn. vleesch, 10 do. boter, 9 md. bier, uit entrep. *Agenten.*
5 kn. manufact., uit entrep. *Martin, Dyce en co.*
2 kn. batik goederen, *Sech Salim bin Soenkar.*
3 kn. sarongs, 1 do. cotonetten, uit entrep. *Tauber.*
4 kn. bitter, *van den Biesen en Molderman.*
1 palanquin, 1 kt. lantaarns, *J. Speet.*
1 kt. beddetijk, 1 do. leder, 1 do. kousen, *Niederer.*
4 kn. wijn, 5 vn. afget. bier, 2 kn. provisien, 6 vs. boter, *van der Meulen en co.*
2 stav. en 2 boss. ijzer, 302 led. leggers, 390 boss. ijzeren banden, 48 coll. gouv. goederen, eenige marine do. 1 kt. geschenk do. 71 coll. centen, 5 vn. azijn, 11 kn. thee, 10 do. geneesmiddelen, 44 vn. genever, 68 kn. dranken, 1009 coll. provisien, 1 pak sabelkoppels, 3 kn. zilv. munt, *Gouvernement.*
2 kn. manufact., uit entrep. *Burt, Myrtle en co.*
2 kn. diversen, 1 do. doerias, 1 do. woll. dekens, *Said Abd. Segaf.*
7 kn. koopmanschappen, 20 ks. bitter, 1 do. boeken, uit entrep. *van Ommeren, Rueb en co.*
1 kt. batik doeken, *Lie Kwiesing.*
1 kt. lampen, 1 do. glaswerk, 1 do. sarongs, *Gumprich en Strauss.*
100 kn. cognac, 30 vn. meel, 9 kn. parfumerien, 1 do. speelkaarten, 5 do. provisien, 7 coll. do. 4 kn. wijn, 2 do. lampen enz., *Cassalette en co.*
2 kn. doeken, 100 hammen, uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
10 vn. meel, uit entrep. *Paine, Stricker en co.*
1 kt. medicijnen, uit entrep. *Abeelen, Dennison en co.*
19 kn. cognac, 20 vs. boter, 20 keld. genever, 4 vs. azijn, 2 kn. cambrics, ℔ gouddraad, *Tjan Tjaij Hian.*
2 kn. sarongs, *Lie Anjie.*

Naar Borneo's Westkust per N. I. stoomb. *Banda*, gez. Neije, agt. W. Cores de Vries.

6 kn. wijn, 25 keld. genever, 1 do. cognac, 2 md. min. water, uit entrep. *van der Meulen en co.*
1 kt. regaal, 1 keld. genever, 1 vt. kruid, 3 vn. boter, 3 kn. wijn, 4 md. bier, uit entrep. *Agenten.*
32 coll. artill. goederen, 93 do. gouv. do. 70 led. granaten, 4 kn. zilv. munt, *Gouvernement.*
5 kn. wijn, 5 do. bier, 5 do. madera, 5 do. [illegible] 3 vn. m[illegible] *Yap Anjie.*
1 kt. ijzerwerk, *E. Chaulan, Deeleman en co.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 14 tot en met den 16 December 1859.

Met het Ned. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulsteijn, de hh. L. v[illegible] Koppen en echtgenoot, Berhenstein en echtgenoot, van den Broek, Rambal[illegible] Kempees, Bruins, Brusselaar, Du Colombo, Penaille, van Alst, Mevrouw [illegible] Vogel en Z. M. troepen van Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. Palembang, Kapt. W. A. J. Kuller, de Offic. v[illegible] Gez. van Andringa, de heer en mejufvr. de Bruijn van Soerabaija, Samarang [illegible] Pecalongan.

Vertrokken Passagiers van Batavia

van den 14 tot en met den 16 December 1859.

Met het Ned. schip Johanna Geertruida, Kapt. P. Flens, 2 gegageerde, [illegible] gepasporteerde en 2 ontslagen gecondemneerden militairen naar Rotterdam.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen ble[illegible] nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk v[illegible] de wet

H. M. VAN DORP.

Snelpersdruk van H. M. VAN DORP te Batavia.